

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Obec s pověřeným obecním úřadem

Předkládá: Tereza Bubnová

Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Tomáš Louda, CSc.

Plzeň 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma "Obec s pověřeným obecním úřadem" zpracovala samostatně a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

V Plzni 28. března 2018

.....

Tereza Bubnová

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucímu bakalářské práce, JUDr. Tomášovi Loudovi, CSc., za rady a připomínky, kterými přispěl k vypracování této bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala své rodině a přátelům za podporu v době studia.

Obsah

Úvod.....	1
1 Základní vymezení veřejné správy	2
1.1 Organizace veřejné správy	3
1.2 Státní správa	4
1.3 Samospráva	5
1.4 Zasahování státu do záležitostí samosprávy	6
2 Územní samospráva a její právní úprava	7
2.1 Ústavní garance územní samosprávy	8
2.2 Vyšší územní samosprávné celky - kraje	9
3 Obce	10
3.1 Právní postavení obcí	10
3.2 Znaky obce	11
3.2.1 Územní základ obce	11
3.2.2 Osobní základ obce	12
3.2.3 Majetkový základ obce	13
3.3 Orgány obce	15
3.3.1 Zastupitelstvo obce	15
3.3.2 Rada obce	16
3.3.3 Starosta obce	17
3.3.4 Obecní úřad	17
3.3.5 Zvláštní orgány obce	18
3.3.6 Orgány zastupitelstva a rady obce	18
3.4 Druhy obcí	19
3.4.1 Typy obcí podle rozsahu výkonu státní správy	20
4 Působnost obcí	22
4.1 Samostatná působnost obce	22

4.1.1	Obecně závazné vyhlášky obce	23
4.2	Přenesená působnost obce.....	24
4.2.1	Nařízení obce	25
5	Obec s pověřeným obecním úřadem.....	26
5.1	Pověřený obecní úřad.....	26
5.2	Vývoj územně samosprávných celků po roce 1989.....	27
5.3	Činnost obcí s pověřeným obecním úřadem	29
5.4	Příspěvek na výkon přenesené působnosti.....	31
5.5	Kontrola a dozor nad činností obce.....	33
6	Město Planá.....	35
6.1	Historie města Planá.....	35
6.2	Vymezení správního obvodu obce	36
6.3	Organizační struktura města Planá.....	37
6.3.1	Odbory Městského úřadu Planá.....	38
6.3.2	Organizační složky a organizace založené městem	39
6.4	Činnost pověřeného obecního úřadu v Plané	40
6.5	Hospodaření města Planá	42
	Závěr	43
	Resumé.....	45
	Seznam pramenů a literatury	46
	Přílohy.....	49

Úvod

Obec, jako základní územní samosprávný celek, je základní součástí územní samosprávy, která je velice důležitým znakem demokratického právního státu. Důležitost obcí je dána zejména tím, že jsou jako nejnižší stupeň veřejné správy nejbliže svým občanům. Občané prostřednictvím obcí mohou uplatňovat své právo podílet se na správě veřejných věcí. V současné době je v České republice 6 258 obcí. Ty jsou rozdělovány podle své velikosti a počtu obyvatel. Důležitým kritériem na rozdělení obcí je ale také rozsah výkonu přenesené státní správy, kterou obce vykonávají jako svou přenesenou působnost. Z tohoto pohledu rozlišujeme obce I. typu, které vykonávají základní rozsah přenesené působnosti a obce II. a III. typu, které vykonávají navíc ještě státní správu, kterou na ně přenesl stát zvláštními zákony. Tuto státní správu vykonávají prostřednictvím pověřeného obecního úřadu pro více obcí ve svém správním obvodu.

Tato bakalářská práce se zaměřuje na obce II. typu, tedy obce s pověřeným obecním úřadem. Pověřeným obecním úřadem je takový úřad, který vedle základního rozsahu přenesené působnosti vykonává přenesenou působnost stanovenou zvláštními zákony nejen pro sebe, ale i pro obce v jeho správním obvodu. Cílem této bakalářské práce je přiblížit obecné veřejnosti fungování a činnost těchto obcí, vymezit jejich působnost a analyzovat vývoj této kategorie obce v souvislosti s územní reformou veřejné správy.

V první části práce je nutné vymezit základní pojmy, které čtenář potřebuje znát, aby kompletně pochopil téma práce. Jako první vymezují pojem veřejná správa a ostatní pojmy, které s ní souvisejí. Dalším důležitým pojmem, bez kterého by nemohla být problematika obcí s pověřeným obecním úřadem probrána kompletně, je pojem územní samospráva a její právní a ústavní úprava. Rovněž je důležité vymezit obce jako takové, jejich právní postavení, znaky, druhy a orgány.

Ve druhé části práce se zaměřuji konkrétně na obce s pověřeným obecním úřadem a jejich vývoj v souvislosti s reformou veřejné správy po roce 1989. Dále vymezují jejich činnost a postavení pověřeného obecního úřadu. Krátce jsem také rozebrala příspěvek na výkon přenesené působnosti, který obec každý rok obdrží od státu. V poslední kapitole je analyzována konkrétní obec s pověřeným obecním úřadem. Jako vzor pro tuto práci jsem si vybrala město Planá a zaměřila se především na jeho organizační strukturu, vymezení správního obvodu a výkon přenesené státní správy pověřeným obecním úřadem města Planá

1 Základní vymezení veřejné správy

Veřejná správa je tím nezákladnějším pojmem, který musíme znát, abychom kompletně pochopili problematiku obcí s pověřeným obecním úřadem. Doposud nebyla nikde zakotvena ustálená definice tohoto pojmu, ale obecně můžeme říci, že se jedná o správu veřejných záležitostí, ve veřejném zájmu.

Správou se v tomto případě rozumí společenská činnost, která je zaměřena na péči o určité záležitosti. Vždy směřuje k naplnění a dosažení určitého cíle. Tato činnost je vykonávána správním subjektem, kterým je nejčastěji orgán, úřad, instituce nebo organizace. Správní subjekt se o něco stará a současně má zájem na existenci, prosperitě a rozvoji spravovaného objektu, kterým může být nějaké území, společenský systém nebo lidská společnost jako taková.¹ Správa má dvě funkce - regulační a řídicí. Regulace, jako primární funkce správy má za úkol udržet stávající žádoucí stav v rovnováze. Řízení nastává tehdy, je-li stanoven nový cíl, kterého je třeba dosáhnout. Když je takového cíle dosaženo, správa přebírá tento nový stav a nadále pečuje o jeho stabilizaci.

Podle toho, jaký zájem je sledován, rozdělujeme správu na soukromou a veřejnou. Pokud jde o správu záležitostí soukromých, kterou vykonávají soukromé osoby řídící se vlastní vůlí a sledující vlastní cíle, jedná se o správu soukromou.

Veřejná správa naopak spravuje záležitosti veřejné. Je projevem výkonné moci ve státě. Pojem veřejná správa se užívá v organizačním a materiálním pojetí. V prvním případě se jedná o instituce a správní orgány, které veřejnou správu vykonávají. Ve druhém případě jde o praktický výkon veřejné správy a okruhy její podzákonné a nařizovací činnosti.²

Vázanost veřejné správy právem je samozřejmě vyšší, než je tomu u správy soukromé. U soukromé správy platí tzv. zásada legální licence, která říká, že osoby mohou v soukromoprávních vztazích činit vše, co jim zákon nezakazuje. U veřejné správy a veřejnoprávních vztahů vůbec je tomu ale jinak. Osoby, orgány a instituce veřejného práva mohou činit jen to, co jim zákon ukládá a dovoluje. Vztah veřejné správy k právu má tedy dvojí charakter – podzákonný a nařizovací. Veřejná správa je vázána právními předpisy a na druhou stranu má možnost vydávat normativní právní akty, kterými autoritativně zavazuje adresáty.

¹ KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy*. 4. vyd. Ostrava: Montanex, 2014. s. 7.

² HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. s. 3-5.

1.1 Organizace veřejné správy

Obecně platí, že veřejná správa jako organizovaná činnost musí být řízena subjektem, který se stane jejím nositelem. Primárním nositelem veřejné správy je stát, který figuruje ve správě vykonávané státními orgány. Dalšími nositeli jsou veřejnoprávní korporace, veřejné ústavy a podniky, fyzické a právnické osoby soukromého práva.³ Na tyto nositele musí být výkon veřejné správy delegován na základě zákona a vykonávají ji jako uloženou povinnost. Fyzické a právnické osoby soukromého práva mohou také vykonávat činnost veřejnou. Jedná se například o veřejné zakázky zadané soukromým firmám subjektem veřejné správy. V tom případě se pro tyto účely činnost soukromé firmy stává veřejnou.

Vykonavatelem veřejné správy rozumíme konkrétní orgán státní správy nebo samosprávy, správní úřady zřízené zákonem, které řadíme mezi organizační jednotky státu s vymezenou působností (např. finanční úřady) a zástupci subjektů neboli nositelů veřejné správy.⁴

Aby nositelé a vykonavatelé veřejné správy mohli jednat, musí jim být vymezena působnost a pravomoc. Působností rozumíme zákonem stanovenou oblast úkolů, které nositel či vykonavatel na určitém území spravuje. Rozdělujeme ji na působnost věcnou a územní. Věcnou působnost pak ještě dělíme na všeobecnou a dílčí. Všeobecnou chápeme jako provádění veřejné správy na jistém území pouze jedním vykonavatelem. Jako příklad si můžeme uvést krajské úřady. Dílčí věcnou působností disponují ministerstva a jiné správní úřady. V důsledku dělby práce mezi jednotlivými ministerstvy se rozdělují veřejné úkoly podle věcné podobnosti. Jedná se například o školství, zdravotnictví, finance atd. Územní působnost určuje, na jakém územní úrovni je správa vykonávána. V tomto případě je to možné na celostátní, regionální nebo místní úrovni.⁵

³ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. s. 97.

⁴ Tamtéž s. 97 - 100

⁵ Tamtéž s. 110-111

Pravomoc správních orgánů nebo úřadů je též dána zákonem. K vykonávání veřejné správy v rozsahu své působnosti, potřebují tyto orgány určité nástroje, a to finanční, materiální, osobní a právní. Právní prostředky jsou nejdůležitější u těch orgánů, které vykonávají veřejnou moc tak, že autoritativně rozhodují o právech a povinnostech subjektů, které k nim jsou v nerovnoprávném postavení – adresáti. Jedná se především o pravomoc vydávat nařízení a jiné správní akty obecné a konkrétní povahy.⁶

1.2 Státní správa

Veřejná správa se dělí na dva subsystemy – státní správu a samosprávu. Státní správa je považována za základ veřejné správy a je důležitou součástí českého státního zřízení. Je charakterizována jako organizační činnost státu, která ve veřejném zájmu realizuje výkonnou moc. Má výkonný, podzákonný a nařizovací charakter. Výkonný charakter značí, že státní správa provádí zákony, participuje na jejich tvorbě a podílí se na realizaci politiky státu. Státní správa a její orgány jsou při výkonu své činnosti vázány zákony a prováděcími právními předpisy, což vyplývá z jejího podzákonného charakteru. Protože jsou pro státní správu charakteristické vztahy nadřízenosti a podřízenosti, bereme v potaz i vázanost státní správy interními právními akty, které vydávají nadřízené orgány vůči těm podřízeným. Tato možnost neboli oprávnění státních orgánů vydávat interní, ale i normativní právní akty nás přivádí k třetímu – nařizovacímu charakteru státní správy. Nařizovací charakter vystihuje mocenskou převahu těchto orgánů vůči adresátům veřejné správy, kteří jsou těmito akty vázáni.⁷

Státní správu rozdělujeme na ústřední a územní. Ústřední státní správa je vykonávána soustavou státních orgánů, které nesou označení správní úřady a patří do skupiny organizačních složek státu. Mezi tyto správní úřady řadíme ministerstva a jiné ústřední správní úřady, jejichž působnost a pravomoc je celostátní. Tyto organizační složky státu jsou řízeny vládou, která je vrcholným orgánem moci výkonné a některé jsou řízeny příslušným ministerstvem.⁸

⁶ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. s. 112

⁷ PRŮCHA, Petr; SHELLE, Karel. *Základy místní správy*. Brno: Iuridica Brunensia, 1995. s. 35-36

⁸ HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. s. 32

Územní státní správa se rozděluje na územní správu s všeobecnou a specializovanou působností. Místní správa s všeobecnou působností je vykonávána orgány obecní a krajské samosprávy. Jedná se o přenesenou působnost těchto územních samosprávných celků, kdy jim stát přenechá výkon části své činnosti. Územní státní správu na specializované úrovni tvoří specializované správní úřady s místní působností. Jsou to tzv. dekoncentrované orgány státní správy, přímo odvozené od ministerstev nebo jiných ústředních správních úřadů s celostátní působností, kterým jsou podřízeny. Vykonávají správu na svěřených úsecích. Příkladem jsou územní finanční orgány – Finanční úřady podřízené Ministerstvu financí.⁹

1.3 Samospráva

Samospráva je druhým, neméně důležitým subsystémem veřejné správy. Je to veřejná správa vykonávaná jinými subjekty než je stát, a to veřejnoprávními subjekty v postavení veřejnoprávních korporací.

Veřejnoprávní korporace je subjekt veřejné správy, kterému byl svěřen určitý rozsah pravomocí k vykonávání veřejné moci, kterou mu stát přenechal k tomu, aby mohl samostatně vykonávat veřejné úkoly. Jsou to právnické osoby vytvářené zákonem a zakládané na členském principu, kdy jako členové veřejnoprávní korporace mohou být jak fyzické, tak právnické osoby. Stát do činnosti veřejnoprávní korporace zasahuje pouze v případě státního dozoru nad dodržováním zákonů a obecně závazných právních předpisů. Typickým příkladem veřejnoprávní korporace jsou obce.¹⁰

Samosprávné korporace v podstatě při výkonu samosprávy spravují sami sebe a realizují vlastní samosprávnou moc. V samosprávných vztazích vystupují vlastním jménem, z vlastní vůle a ve vlastním zájmu. Stát do jejich samosprávných činností nezasahuje. Samosprávné korporace však mohou spravovat i úkoly, které na ně ze zákona přenesly státní orgány. V tomto případě pak vykonávají v přenesené působnosti státní správu. Podobně jako státní správa má samospráva podzákonný a nařizovací charakter, musí se tedy řídit zákony a má právo adresátům něco nařizovat, například formou obecně závazných vyhlášek obcí nebo krajů.¹¹

⁹ HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. s. 56

¹⁰ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. s. 101-103

¹¹ PRŮCHA, Petr; SHELLE, Karel. *Základy místní správy*. Brno: Iuridica Brunensia, 1995. s. 37-38

Rozlišujeme samosprávu územní a zájmovou. Územní samospráva je vykonávána na určitém území územními samosprávnými celky, tedy obcemi a kraji. Podrobněji je rozebrána ve druhé kapitole s názvem Územní samospráva a její právní úprava. Zájmová samospráva zahrnuje především profesní komory s povinným členstvím, školskou samosprávu nebo zájmová sdružení vytvořená podle sdružovacího zákona.¹²

1.4 Zasahování státu do záležitostí samosprávy

Ústava České republiky výslovně stanoví, že zásah státu do věcí samosprávy je možný pouze a jen na základě zákona a to jen způsobem, který zákon stanoví. Toto ustanovení obsažené v čl. 101 odst. 4 Ústavy se týká konkrétně územní samosprávy, tedy samosprávy obcí a krajů. Nicméně můžeme ho brát v potaz i v souvislosti se zájmovou samosprávou, do které stát může opět zasahovat pouze tehdy, když jsou porušovány zákony nebo jiné právní předpisy.¹³ O ústavní garanci územní samosprávy pojednává kapitola 2.1.

Státní orgány kontrolují právní předpisy vydávané územními samosprávnými celky v samostatné působnosti, ale opět nemají právo na zasahování do procesu vydávání těchto právních předpisů, ani do jejich obsahu. Pokud by byl právní předpis v rozporu se zákonem nebo s jiným právním předpisem, pak může státní orgán vyzvat orgán obce k nápravě a zastavit účinnost právního předpisu, dokud nedojde ke zjednání nápravy. K těmto úkonům musí být státní orgán oprávněn zákonem a musí postupovat přesně podle jeho pokynů. O kontrole právních předpisů vydávaných obcí pojednává kapitola 5.5.

¹² HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. s. 59

¹³ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*. Čl. 101 odst. 4

2 Územní samospráva a její právní úprava

Velmi důležitým pojmem pro téma obcí s pověřeným obecním úřadem je územní samospráva. Obce, jako základní územní samosprávné celky, jsou jedním z nositelů územní samosprávy v České republice. Samospráva obcí je označována jako místní správa a je nejnižší úrovní územní samosprávy. Druhým z nositelů územní samosprávy jsou pak vyšší územní samosprávné celky, známe jako kraje, které vykonávají správu na regionální úrovni.¹⁴

V souvislosti s novou právní úpravou územní samosprávy v důsledku vytvoření vyšších územních samosprávných celků neboli krajů, bylo v roce 2000 přijato a novelizováno několik zákonů upravujících územní samosprávu. Zejména se jednalo o novelizaci zákona o obcích, o hlavním městě Praze a o okresních úřadech. Nově přijatým zákonem byl pak zákon o krajích a o volbách do zastupitelstev krajů. Velkou zásluhu na další novelizaci těchto zákonů mělo zrušení tehdejších okresních úřadů, které k 31. prosinci 2002 zanikly.¹⁵

Územní samospráva je důležitým znakem demokratického právního státu. Proto je v současné době zakotvena v právní normě nejvyšší právní síly u nás, tedy v Ústavě České republiky a mimo jiné i v Listině základních práv a svobod. Územní samospráva je ale upravena v mnoha dalších právních předpisech. Mezi ty nejdůležitější patří již zmíněný ústavní zákon o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, kterým vzniklo 14 vyšších územních samosprávných celků, dále zákon o obcích, zákon o krajích, zákon o hlavním městě Praze a zákon o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností a mnoho dalších.¹⁶

Za zmínku také stojí právní norma na mezinárodní úrovni, a to Evropská charta místní samosprávy. Ta byla přijata dne 15. října 1985 a pro Českou republiku vešla v platnost 1. září 1999. Jedná se o právní normu, která sjednocuje místní samosprávu a určuje pravidla pro její výkon. Charta zdůrazňuje důležitost místního společenství a právo lidu podílet se na veřejných záležitostech na této místní úrovni. Tím se vytváří možnost pro výkon efektivní správy nejbližše občanům, což se u nás na obecní úrovni projevuje především možností volby obecních zastupitelů a možností vyjádřit své názory na zasedání zastupitelstev.¹⁷

¹⁴ KADEČKA, Stanislav. *Právo obcí a krajů v České republice*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. s. 8

¹⁵ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. s. 132

¹⁶ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. s. 132

¹⁷ *EPRAVO: Evropská charta místní samosprávy* [online]. [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/evropska-chartamistni-samospravy-13600.html>

2.1 Ústavní garance územní samosprávy

Základy územní samosprávy jsou zakotveny jak v Ústavě České republiky, tak v Listině základních práv a svobod. To, že je územní samospráva upravena v právní normě nejvyšší právní síly u nás spolu s nejdůležitějšími právními instituty a zásadami, dokazuje její nesmírnou důležitost pro Českou republiku, jakožto demokratický právní stát.¹⁸

Základ garance územní samosprávy je zakotven ve článku 8 Ústavy, který říká, že se zaručuje samospráva územních samosprávných celků. Územní samosprávě je však věnována celá hlava Ústavy, konkrétně hlava sedmá. Ta obsahuje celkem 6 článků věnujících se územním samosprávným celkům a jejich zastupitelstvům.

Ve článku 99 Ústavy stojí, že se Česká republika člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky. „*Územní samosprávné celky jsou územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu. Zákon stanoví, kdy jsou správními obvody.*“¹⁹ Takto zní definice územních samosprávných celků podle článku 100 odst. 1 Ústavy. V souvislosti s tímto ustanovením je třeba zmínit i zakotvení územní samosprávy v Listině základních práv a svobod, a to konkrétně v článku 21 odst. 1 Listiny, který zakotvuje právo občanů podílet se buď přímo, nebo na základě svobodné volby svých zástupců na správě veřejných věcí. Tento článek tedy občanům garantuje právo na samosprávu.²⁰ Článek 100 Ústavy navíc uvádí, že obce jsou vždy součástí vyšších územních samosprávných celků a vytvořit tyto územní samosprávné celky je možné jen na základě zákona.

Následující články 101, 102 a 104 hovoří o samosprávných orgánech obcí a krajů, tedy o jejich zastupitelstvech. Je zde uvedeno, jakým způsobem jsou zastupitelé voleni, jaké je jejich funkční období a je zde vymezena jejich působnost a právo vydávat v mezích jejich působnosti obecně závazné vyhlášky. Článek 101 ve 4. odstavci navíc obsahuje zásadní znak samosprávy, a to že zásah státu do samosprávné činnosti územních samosprávných celků je možný pouze pro ochranu zákona a jen způsobem, který zákon stanoví. Článek 105 se věnuje výkonu státní správy orgány územních samosprávných celků, což je možné opět jen pokud tak stanoví zákon.

¹⁸ KADEČKA, Stanislav. *Právo obcí a krajů v České republice*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. s. 13

¹⁹ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*. Čl. 99 a 100

²⁰ KADEČKA, Stanislav. *Právo obcí a krajů v České republice*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. s. 14-15

Výše uvedené ústavní zásady územní samosprávy jsou chráněné ústavní ochranou zakotvenou v článku 87 odst. 1 písm. c) Ústavy, který uvádí, že *Ústavní soud rozhoduje o ústavní stížnosti orgánů územní samosprávy proti nezákonnému zásahu státu*. Podle S. Kadečky je zastupitelstvo obce nebo kraje oprávněno podat Ústavnímu soudu tzv. komunální ústavní stížnost v případě, že bylo podle orgánů samosprávy nezákonným zásahem státu narušeno jejich právo na samosprávu. Tím je v podstatě ústavní garance územní samosprávy nedotknutelná.²¹

2.2 Vyšší územní samosprávné celky - kraje

V současné době v České republice existuje 14 vyšších územních samosprávných celků – 13 krajů a hlavní město Praha, kterému také přísluší postavení kraje. Tyto vyšší územní samosprávné celky byly k 1. lednu 2000 zřízeny ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků. Vymezení jejich činnosti, působnosti a orgánů náleží zákonu č. 129/2000 Sb., o krajích.

Kraj je územním samosprávným společenstvím občanů s právem na samosprávu. Je veřejnoprávní korporací vyššího stupně, která má vlastní majetek, hospodáří podle svého rozpočtu a v právních vztazích vystupuje vlastním jménem a na vlastní odpovědnost.²² Obecně můžeme kraj označit za samostatného nositele územní samosprávy, který disponuje rozsáhlejším územním obvodem než obec. Obce jsou vždy součástí příslušného kraje, to však neznamená, že jsou krajům podřízeny. Samospráva obcí i krajů je založena zákonem a obě tyto samosprávy mají originární povahu.²³ Kraje ale mají na rozdíl od obcí výsadu v podobě možnosti zastupitelstva kraje předkládat Poslanecké sněmovně návrhy zákonů, tedy zákonodárnou iniciativu.²⁴

Kraj je samostatně spravován zastupitelstvem. Dalšími orgány jsou rada kraje, hejtman, krajský úřad a zvláštní orgány kraje zřízené zákonem. Kraje vykonávají nejen samostatnou, ale na základě čl. 105 Ústavy i přenesenou působnost neboli dekoncentrovanou státní správu.²⁵

²¹ KADEČKA, Stanislav. *Právo obcí a krajů v České republice*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. s. 16

²² Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) §1

²³ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. s. 66

²⁴ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*. Čl. 41

²⁵ KADEČKA, Stanislav. *Právo obcí a krajů v České republice*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. s. 246

3 Obce

Obec je nejzákladnějším pojmem územní samosprávy. Je základní územní jednotkou státu a základním územním společenstvím občanů, které vytváří územní celek a vymezuje její hranice území obce. V současné době přesahuje počet obcí v české republice 6 000, konkrétně je to k 1. lednu 2017 podle Českého statistického úřadu 6 258 obcí.²⁶

3.1 Právní postavení obcí

Obce jsou v současné době upraveny v Ústavě České republiky jako základní územní samosprávné celky s právem na samosprávu.²⁷ Klíčovým zákonem, který je právně vymezuje je ale zákon 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). Ten obec vymezuje jako veřejnoprávní korporaci, tedy právnickou osobu, která má vlastní majetek, se kterým samostatně hospodáří. Přesto, že je obec samosprávným celkem, musí chránit i zájem veřejný. To vyplývá z jejího postavení veřejnoprávní korporace.²⁸

Každá obec je samostatně spravována zastupitelstvem. Dalšími orgány obce jsou rada, která nemusí být ustanovena v každé obci, starosta, obecní úřad a možné je ustanovit i zvláštní orgány pro výkon přenesené působnosti obce (§5 odst. 1). Působnost obce je samostatná nebo přenesená (§7 odst. 1 a 2). Zákon upravuje i pravomoc obce vydávat obecně závazné vyhlášky obce v samostatné působnosti a nařízení obce v přenesené působnosti a na základě zmocnění zákona (§10 a §11).

Každá část území České republiky spadá pod území některé obce. Výjimku představují vojenské újezdy uvedené v zákoně o zajišťování obrany ČR ve znění pozdějších předpisů, které nepatří k území žádné obce.²⁹

Současná právní úprava obcí navíc upravuje územní, osobní a majetkový základ obce. Dále je upraveno hospodaření obce, spolupráce mezi obcemi, podrobný popis orgánů obce a jejich činnosti a také dozor nad výkonem působnosti obce.

²⁶ Český statistický úřad: *Malý lexikon obcí České republiky 2017* [online]. [cit. 2018-03-17]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2017>

²⁷ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*. Čl. 99

²⁸ MATRASOVÁ, Eva a Václav ŠLAUF. *Zákon o obcích (obecní zřízení) včetně prováděcích předpisů: s komentářem*. 2. vyd. Praha: Polygon, 2003. s. 12

²⁹ KADEČKA, Stanislav. *Právo obcí a krajů v České republice*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. s. 130

3.2 Znaky obce

Aby obec mohla reálně existovat, musí mít vlastní území, vlastní obyvatelstvo a vlastní majetek, se kterým hospodaří podle svého rozpočtu. Dále také musí disponovat soustavou orgánů, které zabezpečují chod obce. Důležitým znakem obce je i její právní subjektivita a právo na samosprávu.

3.2.1 Územní základ obce

Jedním z nejdůležitějších znaků obce je její území. To je vymezeno hranicemi, které od sebe jednotlivé obce oddělují. V rámci svého území obce vykonávají svou působnost. Obec musí mít minimálně jedno katastrální území, aby mohla existovat. Ve spoustě případů se ale setkáváme s obcemi, které mají více katastrálních území. Z podstaty obecního zřízení vyplývá, že jedno katastrální území nemůže vlastnit více obcí dohromady. Obce se musí ze zákona o označení hranic svého území trvale starat.³⁰

Jak bylo již řečeno, každé území České republiky s výjimkou vojenských újezdů patří pod území nějaké obce. Vojenské újezdy nejsou součástí žádné obce, nejsou ani právnickou osobou a nemají právo na samosprávu. Jsou určeny k zabezpečení obrany státu a výcviku ozbrojených sil. V jejich čele stojí újezdní úřad.³¹ V současné době jsou na území České republiky 4 vojenské újezdy: Boletice, Březina, Hradiště a Libava. Vojenský újezd Brdy zanikl na konci roku 2015 a k 1. lednu 2016 se jeho katastrální území rozdělilo a připojilo k několika obcím.³²

Obce mohou měnit hranice svého území podle platné právní úpravy následujícími způsoby:

- Sloučením obcí
- Připojením jedné obce k obci druhé
- Oddělením části obce
- Změny, ke kterým nedochází sloučením, připojením nebo oddělením části obce³³

³⁰ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. s. 70

³¹ KADEČKA, Stanislav. *Právo obcí a krajů v České republice*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. s. 130

³² Zákon č. 15/2015 Sb., o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a o změně souvisejících zákonů (zákon o hranicích vojenských újezdů)

³³ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. s. 136

Sloučením dvou nebo více obcí dochází ke vzniku jedné nové obce, jejíž území se skládá z území slučovaných obcí. Všechny slučované obce tímto úkonem zanikají a vzniká nová unikátní obec, která nese název, na kterém se slučované obce dohodnou. Oproti tomu připojením jedné obce ke druhé zanikne pouze obec, která se připojuje a rozšiřuje tak území té obce, ke které se připojuje. Na obec, která se nepřipojuje, také přechází např. práva a závazky, finanční prostředky a majetek připojené obce. Ke sloučení nebo připojení obcí může dojít pouze na základě vzájemné dohody dotčených obcí. Ta je upravena v § 19 odst. 4 a 5, zákona o obcích.

Oddělení části obce je opakem připojení. Je upraveno v § 21, zákona o obcích. Oddělená část obce vytvoří obec novou. Tento způsob vytvoření nové obce má ale několik podmínek, bez kterých se část obce oddělit nemůže. První podmínkou je, že část obce, která se chce oddělit, musí mít samostatné katastrální území a toto území musí sousedit minimálně se dvěma obcemi a musí vytvořit souvislý územní celek. Druhou podmínkou je, že nově vzniklá obec musí mít alespoň 1000 občanů. Stejně tak tomu musí být u obce, od které se část obce oddělila. Oddělení části obce je možné pouze na základě místního referenda, které se koná v té části obce, která chce být oddělena. Občané této části obce musí vyslovit s oddělením části obce souhlas.

Změna území obce, ke které nedošlo na základě sloučení, připojení nebo oddělení její části je možná v případě, pokud se obce na této změně hranic dohodnou. Dohodu zúčastněných obcí je možné uzavřít po předchozím projednání věci s katastrálním úřadem a uzavření dohody má obec povinnost oznámit Ministerstvu financí a finančnímu úřadu (§ 26, zákona o obcích).³⁴

3.2.2 Osobní základ obce

Osobní základ je dalším ze základních znaků obce. Tvoří ho občané obce, které zákon označuje za fyzické osoby, které jsou státními občany České republiky a jsou v obci hlášeny k trvalému pobytu. Když občan obce dosáhne věku 18 let, má vůči obci několik oprávnění. Základním oprávněním občana obce je aktivní a pasivní volební právo vůči obci. Plnoletý občan obce tedy může volit zastupitele obce, ale může být taktéž sám zvolen zastupitelem.³⁵

³⁴ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C. H. Beck, 2012. s. 136-137

³⁵ MATRASOVÁ, Eva a Václav ŠLAUF. *Zákon o obcích (obecní zřízení) včetně prováděcích předpisů: s komentářem*. 2. vyd. Praha: Polygon, 2003. s. 35-36

Občan obce starší 18 let má také právo hlasovat v místním referendu, vyjadřovat se k projednávané věci na zasedání zastupitelstva obce, pokud bude svá stanoviska vyjadřovat v souladu s jednacím řádem a také má právo vyjadřovat se k rozpočtu a závěrečnému účtu obce. Do rozpočtu i závěrečného účtu mají občané následně právo nahlížet, stejně tak jako nahlížet do zápisů z jednání zastupitelstev a jejich usnesení. Občanům obce je také vyhrazeno právo na projednání záležitosti ve sféře samostatné působnosti, a to zastupitelstvem nebo radou obce. Posledním právem, které zákon o obcích uvádí, je právo na podání návrhu, připomínky nebo podnětu orgánu obce, který je povinen tyto návrhy projednat.

Stejná práva, která jsou uvedena výše, přísluší i plnoletým fyzickým osobám, které jsou cizími státními občany, ale v obci jsou přihlášeny k trvalému pobytu. Podmínkou je, aby tak stanovila mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána. Tato práva, vyjma práva volit a být volen do zastupitelstva obce a práva hlasovat v místním referendu, náleží i fyzickým osobám starším 18 let, které na území obce vlastní nemovitost.³⁶

Vedle práv má občan vůči obci i určité povinnosti, které ale nejsou uvedeny v zákoně o obcích. Jedná se například o povinnost placení místních poplatků obci, která se vztahuje na osoby s trvalým pobytem v obci, ať už se v obci zdržují, či nikoli.³⁷ Občané obce mají také povinnost se na jejím území řídit obecně závaznými vyhláškami a nařízeními obce. Tato povinnost platí pro všechny osoby, které se na území obce zdržují, bez ohledu na to, zda jsou v obci přihlášeny k trvalému pobytu.

Za zmínku stojí také čestné občanství, které uděluje zastupitelstvo obce fyzickým osobám, kterým patří významné zásluhy za rozvoj obce.³⁸

3.2.3 Majetkový základ obce

Základním ekonomickým předpokladem obecní samosprávy je vlastní majetek. Vlastnictvím majetku si obec zaručuje ekonomickou samostatnost, která je nezbytná k plnění základních úkolů. Obec se svým majetkem hospodaří na základě své samostatné působnosti a

³⁶ MATRASOVÁ, Eva a Václav ŠLAUF. *Zákon o obcích (obecní zřízení) včetně prováděcích předpisů: s komentářem*. 2. vyd. Praha: Polygon, 2003. s. 34-38

³⁷ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. s. 94

³⁸ KADEČKA, Stanislav. *Právo obcí a krajů v České republice*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. s. 132

odpovídá sama za závazky vyplývající z tohoto hospodaření. Stát za majetkové vztahy obce neodpovídá, ani neručí, pokud se ručitelem nestane na základě smlouvy.³⁹

Obec je povinna se svým majetkem nakládat účelně, hospodárně a musí pečovat o jeho zachování a rozvoj. Ze zákona má obec také povinnost chránit svůj majetek před jakýmkoli poškozením, zničením, odcizením nebo zneužitím.⁴⁰

Základem pro majetkové hospodaření obcí je rozpočet obce. Ten je sestavován každý rok a následně schvalován zastupitelstvem. Podle schváleného rozpočtu pak obec hospodáří. Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů definuje rozpočet takto: „*Rozpočet územního samosprávného celku nebo svazku obcí je finančním plánem, jímž se řídí financování činnosti územního samosprávného celku nebo svazku obcí.*“⁴¹ Rozpočet uvádí plánované příjmy a výdaje obce ve vztahu k výkonu samostatné i přenesené působnosti kalendářní rok. Příjmy obce mohou být například:

- příjmy z vlastního majetku a výsledků hospodářské činnosti obce nebo právnických osob zřízených obcí
- příjmy ze správní činnosti (pokuty, správní poplatky)
- příjmy z místních poplatků (poplatek ze psů, poplatek z ubytovací kapacity)
- výnosy z daní
- dary a příspěvky
- dotace⁴²

Mezi výdaje obce můžeme zařadit:

- závazky z povinností uložených obci zákonem
- výdaje za výkon samostatné působnosti obce (výdaje za péči a rozvoj majetku)
- výdaje za výkon přenesené působnosti, svěřené obci zákonem
- závazky z uzavřených smluvních vztahů⁴³

³⁹ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. s. 255

⁴⁰ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). § 38 odst. 1 a 2

⁴¹ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění platných předpisů § 4 odst. 1

⁴² Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění platných předpisů § 6 odst. 1

⁴³ Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění platných předpisů § 9 odst. 1

Rozpočet obce by neměl být ztrátový. Obecně platí, že cílem hospodaření obce je vyrovnaný a v nejlepším případě přebytkový rozpočet.⁴⁴

3.3 Orgány obce

Obce vykonávají svou působnost pomocí svých občanů, ale hlavně prostřednictvím svých orgánů. Své orgány a organizační strukturu si obec zřizuje a upravuje sama. Podle zákona o obcích jsou orgány obce zastupitelstvo, rada, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce, pokud jsou zřízeny. V následujících podkapitolách budou tyto jednotlivé orgány podrobněji rozebrány.

3.3.1 Zastupitelstvo obce

Obec je samostatně spravována zastupitelstvem, které je jejím nejvyšším orgánem. Jeho postavení vyplývá již z ústavy. Podle § 104 odst. 2 Ústavy je zastupitelstvo oprávněno rozhodovat ve věcech samosprávy obce, pokud toto není zákonem svěřeno zastupitelstvu kraje. Členové zastupitelstva jsou voleni na základě všeobecné, rovné a přímé volby tajným hlasováním. Počet volených zastupitelů je dán zejména počtem obyvatel obce a v závislosti na něm může mít zastupitelstvo 5-55 členů. Mandát člena zastupitelstva tedy vzniká zvolením. Funkční období zastupitelstva je čtyřleté.⁴⁵ Funkce zastupitele je funkcí veřejnou.

Zastupitelstvo obce rozhoduje v zákonem vymezených záležitostech. Přísluší mu rozhodovat v oblasti samostatné působnosti a až na výjimky stanovené zákonem mu nepřísluší rozhodovat v přenesené působnosti.⁴⁶ Zastupitelstvu je vyhrazeno zejména vydávání obecně závazných vyhlášek obce, schvalování rozpočtu a závěrečného účtu obce, vyhlášení místního referenda, zřizování a rušení obecní policie, volba starosty obce a udělování a odnímání čestného občanství a ceny obce. Celý výčet pravomocí zastupitelstva obce je uveden v § 84 odst. 2, zákona o obcích. Pravomoc rozhodovat o některých majetkových úkonech, jako například o nabytí a převodu nemovitostí, je upravena v § 85.⁴⁷

⁴⁴ PEKOVÁ, Jitka; PILNÝ, Jaroslav. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, 2002. s. 186

⁴⁵ Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů § 1 odst. 2

⁴⁶ Výjimkou je v tomto případě vydávání nařízení obce, pokud není zřízena rada obce.

⁴⁷ MATRASOVÁ, Eva a Václav ŠLAUF. *Zákon o obcích (obecní zřízení) včetně prováděcích předpisů: s komentářem*. 2. vyd. Praha: Polygon, 2003. s. 99-122

Zastupitelstvo obce se schází podle potřeby. Minimální hranice je však zákonem stanovena na jedno zasedání za 3 měsíce. Zasedání zastupitelstva je svoláváno a řízeno starostou obce, popřípadě místostarostou nebo členem zastupitelstva. Usnášet se na projednávané věci mohou zastupitelé pouze tehdy, je-li na zasedání přítomna nadpoloviční většina všech zastupitelů. Zasedání zastupitelstva je zpravidla veřejné. O průběhu zasedání se pořizuje zápis, který podepisuje starosta nebo místostarosta a ověřovatel.⁴⁸

3.3.2 Rada obce

Dalším orgánem obce je rada. Je charakterizována jako výkonný orgán obce v oblasti samostatné působnosti. Z výkonu samostatné působnosti je odpovědna zastupitelstvu. Pokud tak stanoví zákon, je rada oprávněna rozhodovat i v působnosti přenesené. Typickým příkladem výkonu přenesené působnosti obecní radou je vydávání nařízení obce. Ačkoli je rada obce důležitým orgánem, nevolí se v obcích, kde zastupitelstvo nemá více než 14 členů. V těchto obcích vykonává funkci rady starosta obce s výjimkou pravomoci vydávání nařízení obce, která je v tomto případě svěřena na základě zákona zastupitelstvu obce. Počet členů rady je 5-11 a tento počet se stejně jako u zastupitelstva odvíjí od počtu obyvatel obce. Rada je tvořena starostou, místostarostou a dalšími členy rady, kteří jsou voleni zastupitelstvem. To má i právo na jejich odvolání.

Rada obce je kromě vydávání nařízení oprávněna například zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu. Důležitou funkcí rady je také řešení otázek vnitřní organizace obecního úřadu. Rozděluje pravomoci, schvaluje jeho organizační řád, kontroluje plnění jeho úkolů, určuje počet jeho zaměstnanců a zřizuje a ruší odbory a oddělení. Celý výčet oprávnění rady obce je uveden v § 102 odst. 2, zákona o obcích.

Rada se schází podle potřeby, ale zpravidla se schází častěji než zastupitelstvo. Jednání rady obce je neveřejné. Zúčastnit se jej může pouze osoba, která byla k jednání radou přizvána. Rada je usnášeníschopná, pokud je přítomna nadpoloviční většina jejích členů. Ze svého jednání rada vyhotovuje zápis, který musí být u obecního úřadu uložen, aby do něj mohli nahlížet zastupitelé.⁴⁹

⁴⁸ MATRASOVÁ, Eva a Václav ŠLAUF. *Zákon o obcích (obecní zřízení) včetně prováděcích předpisů: s komentářem*. 2. vyd. Praha: Polygon, 2003. s. 127-130

⁴⁹ MATRASOVÁ, Eva a Václav ŠLAUF. *Zákon o obcích (obecní zřízení) včetně prováděcích předpisů: s komentářem*. 2. vyd. Praha: Polygon, 2003. s. 134-137

3.3.3 Starosta obce

Starosta je orgán, který obec zastupuje navenek. Do své funkce se dostává zvolením a podmínkou pro jeho zvolení je, aby byl občanem České republiky. Volí ho zastupitelstvo obce z řad svých členů. Zastupitelstvu je ze své činnosti také odpovědný. Do jeho činnosti patří například svolávání zasedání zastupitelstva a rady obce, řízení těchto zasedání a podepisování spolu s ověřovateli zápisy z těchto zasedání. Starosta stojí v čele obecního úřadu. Je v jeho pravomoci jmenovat se souhlasem krajského úřadu a na základě zvláštního zákona⁵⁰ do funkce tajemníka obecního úřadu, pokud tuto funkci obec zřizuje. Pokud v obci není funkce tajemníka zřízena, plní jeho úkoly sám starosta. Zástupcem starosty je místostarosta, který jej zastupuje v době jeho nepřítomnosti.

Právní úkony prováděné starostou, vyžadující schválení zastupitelstva nebo rady, nemůže starosta bez tohoto schválení vykonat. Pokud takový úkon starosta provede bez souhlasu, je od počátku neplatný.⁵¹

3.3.4 Obecní úřad

Obecní úřad je orgán obce, v jehož čele je starosta a vykonává zde svou funkci spolu s místostarostou. Je-li v obci zřízena funkce tajemníka, tak i s tajemníkem obecního úřadu. Dále na obecním úřadu působí jeho zaměstnanci. Pro jednotlivá odvětví činnosti obecního úřadu může rada obce zřídit odbory a oddělení. Obecní úřad plní v samostatné působnosti úkoly, kterými ho pověřilo zastupitelstvo nebo rada obce. Vykonává přenesenou působnost v základním rozsahu svěřeném obci s výjimkou věcí, které jsou svěřeny jiným orgánům obce. Pověřené obecní úřady, kterým je věnována samostatná podkapitola, a úřady obcí s rozšířenou působností vykonávají přenesenou působnost v širším rozsahu.⁵²

V obcích s pověřeným obecním úřadem a obcích s rozšířenou působností se zřizuje ze zákona funkce tajemníka obecního úřadu. V ostatních obcích je to pouze jejich možnost, zda tuto funkci zřídí, či nikoli. Tajemník obce odpovídá za plnění úkolu, které obecnímu úřadu uložilo zastupitelstvo nebo rada obce, plní funkci statutárního orgánu vůči zaměstnancům

⁵⁰ Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů

⁵¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). § 103 a § 104

⁵² Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). § 109

obecního úřadu a stanoví jim plat, vyjma vedoucích odborů, kterým stanoví plat rada obce. Pokud funkce tajemníka není zřízena, plní tyto úkoly starosta.⁵³

Součástí každého obecního úřadu je úřední deska, která musí být neustále přístupná veřejnosti a zpravidla bývá umístěna na budově, v níž sídlí obecní úřad. Na úřední desce se vyvěšují písemnosti určené k povinnému vyvěšení.

3.3.5 Zvláštní orgány obce

Vedle zastupitelstva, rady, starosty a obecního úřadu mohou být jako další orgány zřízeny zvláštní orgány obce. Podle § 106 odst. 1 obecního zřízení má starosta oprávnění v případech stanovených zvláštními zákony pro výkon přenesené působnosti zřídit tyto zvláštní orgány obce. Je také oprávněn jmenovat a odvolávat jejich členy. Starosta obce ale nemá vždy povinnost takové orgány zřídit. Ve většině případů je na jeho uvážení, zda orgány zřídí, či nikoli.

Příkladem zvláštního orgánu obce, který starosta zřídit může, nikoli musí, je komise pro projednávání přestupků, kterou upravuje zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komise může projednávat přestupky proti pořádku ve státní správě, územní samosprávě, proti občanskému soužití, veřejnému pořádku i majetku. Starosta může určit, které přestupky bude komise projednávat namísto obecního úřadu.⁵⁴

Zvláštním orgánem obce, který starosta zřídit musí, je komise pro sociálně-právní ochranu dětí, která je zřizována podle zákona č. 395/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Tuto komisi musí zřídit každý starosta obce s rozšířenou působností.⁵⁵

3.3.6 Orgány zastupitelstva a rady obce

Zastupitelstvo i rada mají ze zákona možnost zřídit si své orgány. Zastupitelstvo obce zřizuje jako své iniciativní a poradní orgány výbory. Vždy se zřizuje finanční a kontrolní výbor. Pokud v obci žije více než 10 % občanů jiné národnosti než české, zřizuje se výbor pro národnostní menšiny. V částech obce je možné zřídit osadní výbory, jejichž členové jsou občané té části obce, pro kterou je osadní výbor zřízen. Výbory mají zpravidla minimálně 3 členy a počet členů musí být lichý. Předsedou výboru je s výjimkou osadních výborů vždy

⁵³ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). § 110

⁵⁴ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. § 61

⁵⁵ Zákon č. 395/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. § 4

člen zastupitelstva. Výbory plní úkoly, kterými je pověřil zastupitelstvo obce, kterému výbor ze své činnosti odpovídá.⁵⁶

Rada obce zřizuje jako své iniciativní a kontrolní orgány komise. Ze své činnosti je komise odpovědná radě. Komise vykonávají svou činnost v samostatné působnosti, ale ze zákona jim může být svěřen i výkon přenesené působnosti. V tu chvíli se stávají výkonným orgánem obce, jimž starosta obce po projednání s ředitelem krajského úřadu vymezil určité úkoly spadající do přenesené působnosti. Za činnost vykonávanou v oblasti přenesené působnosti tedy komise odpovídají starostovi.⁵⁷ Předsedou komise může být pouze osoba, která prokáže odbornou způsobilost v oblasti komisi svěřené přenesené působnosti.⁵⁸

3.4 Druhy obcí

V České republice rozdělujeme obce na 3 základní druhy: základní obce, které nejsou městysem ani městem, městyse a města. Do kategorie města také patří statutární města a hlavní město Praha. Obce můžeme také členit podle rozsahu vykonávané státní správy na obce I., II. a III. typu.

Městysem rozumíme obec, která je na pomezí vesnice a města. Status městyse získá obec na základě svého návrhu, stanoví-li tak předseda poslanecké sněmovny, na základě vyjádření vlády (§ 3 odst. 2 OZř). Nárok na získání tohoto statutu má i obec, která byla městysem před nabytím účinnosti zákona č. 13/1954 Sb., o národních výborech, který přestal toto označení dále používat (§ 3 odst. 4 OZř). Institut městyse byl obnoven v roce 2006 zákonem č. 234/2006. Městys je samostatně spravován zastupitelstvem městyse a dalšími orgány jsou rada městyse, starosta, úřad městyse a zvláštní orgány městyse.⁵⁹

Městem může být obec, která má alespoň 3000 obyvatel a podá předsedovi Poslanecké sněmovny návrh na získání statutu města. Předseda tak může obec stanovit městem po vyjádření vlády. (§ 3 odst. 1 OZř). Městy jsou také všechny obce, které byly městy ke dni nabytí účinnosti současného zákona o obcích. Obec, která byla městem před nabytím účinnosti zákona č. 13/1954 Sb., o národních výborech, má nárok na podání návrhu předsedovi Poslanecké sněmovny na vrácení statutu města (§ 3 odst. 3). Předseda může obci

⁵⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). Hlava V.

⁵⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). §103 odst. 4 písm. c)

⁵⁸ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). Hlava V.

⁵⁹ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. s. 109

navrátit statut města i bez splnění podmínky, že obec musí mít alespoň 3000 obyvatel. Město je samostatně spravováno zastupitelstvem města a dalšími orgány jsou rada města, starosta, městský úřad a zvláštní orgány města.⁶⁰

Statutární města jsou města se specifickým postavením. Jsou upravena obecním zřízením v hlavě VII. V České republice je celkem 25 statutárních měst a jejich výčet je obsažen v § 4 odst. 1. Jedná se o tato města: Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Jablonec nad Nisou, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná, Mladá Boleslav a Prostějov.⁶¹

Specifické postavení mají statutární města díky tomu, že mají možnost členit svá území na městské obvody nebo části. Statutární města tak rozdělujeme na územně členěná statutární města a ostatní statutární města. Statutární města, která chtějí svá území členit, mají možnost vydat formou obecně závazné vyhlášky statut, který rozdělí jejich území na městské části nebo městské obvody. Tyto městské části a obvody pak mají vlastní samosprávné orgány, jako například zastupitelstvo městské části nebo městského obvodu. Statutární města se od ostatních měst liší označením svých orgánů. Na rozdíl od měst v jejich čele nestojí starosta, ale primátor a místo městského úřadu je zde magistrát města.⁶²

Hlavní město Praha a jeho postavení je upraveno zvláštním zákonem č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto zákona má Praha postavení kraje i obce, avšak zákon o obcích (§ 150, OZř) ani o krajích (§ 95 KZř) se na ní nevztahují.⁶³

3.4.1 Typy obcí podle rozsahu výkonu státní správy

Podle rozsahu výkonu přenesené působnosti rozeznáváme 3 kategorie obcí - obce I., II. a III. typu. Obec I. typu je obec, jejíž orgány vykonávají přenesenou působnost v základním rozsahu. Jedná se o všechny obce na území České republiky, protože každá obec vykonává pro svůj vlastní správní obvod základní rozsah přenesené působnosti.

⁶⁰ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. s. 110

⁶¹ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). § 4 odst. 1

⁶² KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. s. 115

⁶³ Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze

Obce II. typu – obce s pověřeným obecním úřadem jsou stanoveny zvláštním zákonem. Vykonávají vedle přenesené působnosti v základním rozsahu ještě zvláštními zákony svěřený rozsah přenesené působnosti pro obce v jejich správním obvodu. Správní obvod obce s pověřeným obecním úřadem je stanoven prováděcím právním předpisem.⁶⁴ Podrobnější rozbor tohoto typu obce je proveden v páté kapitole.

Třetí kategorií obcí je obec s rozšířenou působností. Tyto obce vznikly na základě zákona 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, který nabyl účinnosti 1. ledna 2003. Tento typ obcí disponuje největším rozsahem vykonávané rozšířené působnosti. Vykonávají rozšířenou působnost v základním rozsahu a působnost svěřenou pověřeným obcím, vedle které vykonávají ještě přenesenou působnost v rozsahu, který jim byl svěřen zvláštními zákony. Tuto rozšířenou působnost vykonávají pro všechny obce ve svém správním obvodu, který je určen prováděcím právním předpisem.⁶⁵ Specifickou činností obcí s rozšířenou působností je například vydávání cestovních pasů, řidičských průkazů nebo živnostenských oprávnění.

⁶⁴ *Portál územního plánování: Obce* [online]. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <http://portal.ur.cz/spravni-uzporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>

⁶⁵ Vyhláška Ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností

4 Působnost obcí

Z předchozích kapitol vyplývá, že působnost obcí v České republice dělíme na samostatnou a přenesenou. Působnost si v tomto případě můžeme definovat, jako zákonem stanovenou oblast úkolů, které obce na svém území vykonávají. Dříve, než si charakterizujeme samostatnou a přenesenou působnost, je třeba vymezit působnost územní a věcnou.

Územní působnost určuje, na jakém území obec svou působnost vykonává. Toto území je zpravidla určeno územní hranicí obce. Každá obec vykonává na svém území samosprávu. Pro výkon státní správy je možné územní působnost rozšířit i na ostatní obce, které jsou ve správním obvodu obce. K tomuto rozšíření dochází vždy na základě zákona a jedná se zejména o obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností, které vykonávají státní správu na území více obcí.

Věcná působnost obcí je v podstatě činnost, kterou obce vykonávají. Zahrnuje práva a povinnosti k plnění veřejných úkolů, mezi které se řadí například vydávání obecně závazných vyhlášek a nařízení. Jelikož je obec v postavení právnické osoby, má také právo na plnění úkolů soukromých, mezi které patří například uzavírání smluv s jinými subjekty. Věcnou působnost obec realizuje jako samosprávu a přenesenou státní správu.⁶⁶

4.1 Samostatná působnost obce

Základ samostatné působnosti obcí je zakotven v Ústavě České republiky, která garantuje právo územních samosprávných celků na samosprávu.⁶⁷ Vymezení úkolů obcí v oblasti samostatné působnosti je možné najít v ostatních zákonech, zejména v obecním zřízení. Jako příklad zvláštního zákona, kterým se obec řídí při výkonu samostatné působnosti, si můžeme uvést zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů.

Samostatná působnost obce zahrnuje ty záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů. Jedná se především o takové záležitosti, které souvisejí s existencí a rozvojem obce, vnitřní organizací obce, zabezpečením místního pořádku atd.

⁶⁶ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. s. 163-164

⁶⁷ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., *Ústava České republiky*. Čl. 100 odst 1. a čl. 101 odst. 1

V rámci samostatné působnosti může obec spolupracovat s jinými obcemi. Jde především o záležitosti, které vykonávají obecní zastupitelstva a rady obce v samostatné působnosti. Tyto záležitosti obec spravuje, nejsou-li zákonem svěřeny do působnosti krajů nebo státu. Při výkonu samostatné působnosti je obec vázána zákony a obecně závaznými právními předpisy, nikoli však pokyny vyšších územních samosprávných celků nebo státu. Stát do samostatné působnosti obce může zasahovat pouze v případě, že by při výkonu samosprávy byl porušen zákon a opět pouze v mezích zákona. Stejně tak rozsah samostatné působnosti může omezit pouze zákon.⁶⁸

4.1.1 Obecně závazné vyhlášky obce

Obce vydávají v rámci samostatné působnosti obecně závazné vyhlášky. Působnost těchto vyhlášek je vymezena územím obce. Pravomoc vydávat obecně závazné vyhlášky je zakotvena v čl. 104 odst. 3 Ústavy ČR. Podle tohoto článku mohou obecně závazné vyhlášky v mezích své samostatné působnosti vydávat zastupitelstva obcí. Z toho vyplývá, že vydávání obecně závazných vyhlášek není povinností, ale právem obce. Při vydávání obecně závazných vyhlášek se obce řídí zákony.

Obec může obecně závaznou vyhláškou ukládat povinnosti k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku, k zajištění udržování čistoty ulic a jiných veřejných prostranství, k ochraně životního prostředí, zeleně v zástavbě a ostatní veřejné zeleně a k užívání zařízení obce sloužících potřebám veřejnosti. K vydávání obecně závazných vyhlášek obce existuje 36 zákonných zmocnění.⁶⁹

Předpokladem platnosti a účinnosti obecně závazné vyhlášky je její zveřejnění zákonem stanovenou formou. Publikace neboli vyhlášení tohoto právního předpisu se provádí tak, že se vyvěsí na úřední desce obecního úřadu po dobu 15 dnů. Pokud není stanovena účinnost pozdější, nabývají OZV obce účinnosti patnáctým dnem po dni vyhlášení. OZV může nabýt účinnosti i později než patnáctým dnem po dni vyhlášení. Pozdější účinnost musí být v OZV výslovně uvedena, nejlépe konkrétním datem nabytí účinnosti nebo přesně stanovenou dobou, která uplyne ode dne vyvěšení. Vyžaduje-li to naléhavý obecný zájem, lze výjimečně stanovit dřívější počátek účinnosti, nejdříve však dnem vyhlášení.⁷⁰

⁶⁸ KADEČKA, Stanislav. *Právo obcí a krajů v České republice*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. s. 132

⁶⁹ GROSPÍČ, Jiří; SVOBODA Karel. *Místní právní předpisy a jejich tvorba*. Praha: Oeconomica, 2005. s. 65

⁷⁰ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). § 12

Dozorovou kompetenci nad vydáváním a obsahem obecně závazných vyhlášek obcí má Ministerstvo vnitra (§ 123 obecního zřízení). Zrušit obecně závaznou vyhlášku obce může pouze Ústavní soud, pokud je vyhláška v rozporu s právním řádem.

4.2 Přenesená působnost obce

Stát může přenést v určitém rozsahu část státní správy na obec, která ji pak vykonává jako svou přenesenou působnost. Podle čl. 105 Ústavy je tato část státní správy svěřena orgánům obce, a to na základě zákona. Orgány obce při výkonu přenesené působnosti plní úkoly, které jim zadá stát, a to jeho jménem. Záležitosti, které obec vykonává v rámci přenesené působnosti, mají povahu povinnosti. Při výkonu přenesené působnosti se orgány obce řídí zákony, usneseními vlády i směrnicemi vydávanými ústředními správními úřady. Povinnosti, které tyto právní předpisy obci ukládají, musí být ale stanoveny zákonem.⁷¹ Na výkon přenesené působnosti dostávají obce finanční příspěvek (viz kapitola 5.4 Příspěvek na výkon přenesené působnosti).

Rozsah přenesené působnosti závisí na typu obce. Podle § 61 odst. 1 obecního zřízení je přenesená působnost vykonávána obcemi v základním rozsahu, v rozsahu pověřeného obecního úřadu a v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností. V přenesené působnosti obce mohou vydávat nařízení a správní rozhodnutí. Jak již bylo řečeno, každá obec vykonává základní rozsah přenesené působnosti. Příkladem činnosti obce v základním rozsahu přenesené působnosti je například evidence obyvatel, kterou vykonávají obecní úřady.⁷² Pověřené obecní úřady vykonávají pro svůj správní obvod činnosti související například se stavebním řízením. Úřady obcí s rozšířenou působností spravují záležitosti státní správy v největším správním obvodu a do jejich kompetence patří například vydávání cestovních pasů a občanských průkazů.

⁷¹ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. s. 191 - 194

⁷² Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů § 2 odst. d)

4.2.1 Nařízení obce

Možnost orgánů obcí vydávat nařízení je zakotvena v čl. 79 odst. 3 Ústavy, který stanoví, že orgány územních samosprávných celků mohou na základě a v mezích zákona vydávat právní předpisy, jsou-li k tomu zákonem zmocněny. Nařízení vydávaná orgány obcí jsou podrobněji vymezena v obecním zřízení. Nařízení obce má charakter prováděcího právního předpisu, k jeho vydání je tedy nutné výslovné a konkrétní zákonné zmocnění.

Vydávání nařízení obce přísluší radě obce (§ 102 odst. 2 písm. d) obecního zřízení). Pokud není rada v obci zřízena, pravomoc vydávání nařízení přechází na zastupitelstvo obce (§ 84 odst. 3, obecního zřízení). Působnost nařízení je vymezena územím obce. Výjimkou jsou obce s rozšířenou působností. Nařízení vydané touto obcí se vztahuje na celý její správní obvod. To znamená, že nařízením vydaným obcí s rozšířenou působností se musí řídit občané obcí spadajících do jejího správního obvodu.⁷³

Pro dosažení platnosti a účinnosti nařízení obce platí stejné podmínky jako u obecně závazných vyhlášek. Nařízení musí být vyvěšeno na úřední desce obecního úřadu po dobu 15 dnů. Pokud není stanovena účinnost pozdější, nabývají nařízení obce účinnosti patnáctým dnem po dni vyhlášení. Nařízení může nabýt účinnosti i později než patnáctým dnem po dni vyhlášení. Vyžaduje-li to naléhavý obecný zájem, lze výjimečně stanovit dřívější počátek účinnosti, nejdříve však dnem vyhlášení. Nařízení vydané orgánem obce s rozšířenou působností musí být vyvěšeno také na úředních deskách obecních úřadů obcí, spadajících do správního obvodu ORP.⁷⁴

Dozorovou kompetenci nad vydáváním a obsahem nařízení obcí má příslušný krajský úřad (§ 125 obecního zřízení). Zrušit obecně závaznou vyhlášku obce může pouze Ústavní soud, pokud je vyhláška v rozporu s právním řádem.

⁷³ GROSPÍČ, Jiří; SVOBODA Karel. *Místní právní předpisy a jejich tvorba*. Praha: Oeconomica, 2005. s. 75

⁷⁴ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). § 12

5 Obec s pověřeným obecním úřadem

Obec s pověřeným obecním úřadem je ústředním tématem této bakalářské práce. Jelikož jsme si již objasnili všechny související a důležité pojmy, které s tímto tématem souvisí, můžeme se zaměřit na samotné obce II. typu, jejich vývoj a činnost.

Jako obec s pověřeným obecním úřadem můžeme označit obec, jejíž obecní úřad kromě základního rozsahu přenesené působnosti vykonává přenesenou působnost ve svém správním obvodu. Obce tohoto typu začaly vykonávat svou činnost 1. ledna 2003 na základě zákona č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. Správní obvody obcí s pověřeným úřadem byly stanoveny vyhláškou Ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, která též nabyla účinnosti k 1. lednu 2003. Každá obec s pověřeným obecním úřadem spadá do správního obvodu obce s rozšířenou působností. ORP vznikly stejně jako obce s pověřeným obecním úřadem na základě výše uvedených právních předpisů. V současné době je v České republice 388⁷⁵ obcí s pověřeným obecním úřadem. Kompletní seznam všech těchto obcí je obsahem přílohy č. 1.

5.1 Pověřený obecní úřad

Pověřený obecní úřad je orgánem obce, který vykonává základní rozsah přenesené působnosti na svém území a na základě zvláštních zákonů mu je svěřen i určitý rozsah přenesené působnosti, kterou vykonává na území obcí patřících do jeho správního obvodu. Z tohoto vyplývá, že pověřený obecní úřad pro tyto obce vykonává pouze záležitosti, které spadají do přenesené působnosti. Právo na výkon samostatné působnosti náleží každé obci bez výjimky.

Pokud orgán obce neplní povinnost vykonávat zákonem svěřenou státní správu jako svou přenesenou působnost, bude pro tuto obec přenesenou působnost nebo její část vykonávat pověřený obecní úřad. Rozhodnutí o tomto převodu přenesené působnosti náleží krajskému úřadu.⁷⁶ Pověřený obecní úřad tedy pro tyto obce vykonává přenesenou působnost

⁷⁵ Údaj k 1. 1. 2016, dostupný na *Regionální informační servis: Správní členění Plzeňského kraje* [online]. [cit. 2018-03-20]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/plzensky-kraj/verejna-sprava/spravni-cleneni/>

⁷⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). § 65 odst. 1

v celém rozsahu nebo jen její část na určitém úseku. Obce, pro které tuto přenesenou působnost pověřený obecní úřad vykonává, musí být součástí jeho správního obvodu.

Obecní úřad obce s pověřeným obecním úřadem má povinnost zřídit funkci tajemníka obecního úřadu. Tuto povinnost má i úřad obce s rozšířenou působností. Obcím I. typu tato povinnost udělena není, zřízení funkce tajemníka obecního úřadu je jejich možností. Tajemník obecního úřadu je zaměstnancem obce. Do jeho hlavní činnosti patří zajišťování výkonu přenesené působnosti obce, s výjimkou záležitostí, které jsou ze zákona svěřeny jinému orgánu obce. Dále vykonává úkoly, které mu uloží zastupitelstvo obce a také stanovuje platy zaměstnancům obecního úřadu a plní vůči nim funkci zaměstnavatele.⁷⁷

5.2 Vývoj územně samosprávných celků po roce 1989

Reforma veřejné správy, která započala v roce 1990, měla zásadní vliv na uspořádání dnešní územní samosprávy. Do roku 1990 na našem území fungoval systém národních výborů, které působily jako orgány státu. Samospráva, kterou dnes známe, v podstatě neexistovala. V souvislosti s pádem komunismu a nově nabytou demokratickou svobodou se začalo v roce 1990 projednávat obnovení územní samosprávy, která měla na území dnešní České republiky od roku 1849 do roku 1938 dlouhou tradici. Tato obnova zahrnovala především zrušení systému národních výborů a znovuzavedení obecní samosprávy. Základem obecní samosprávy byl tehdejší zákon ČNR č. 367/1990 Sb., o obcích.⁷⁸

Okresní národní výbory byly nahrazeny okresními úřady, které byly stanoveny zákonem ČNR č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech. Krajské národní výbory byly zrušeny bez náhrady a jejich činnost byla přenesena na okresní úřady a ústřední správní úřady. Obcím bylo přiznáno postavení územního společenství občanů s právem na samosprávu. Obce vykonávaly i určitý rozsah přenesené působnosti.

Činnost místních národních výborů převzaly pověřené obecní úřady. Ty působily v obcích stanovených nařízením vlády. Pověřené obecní úřady vykonávaly stejně jako dnes přenesenou působnost ve svých správních obvodech. Také vykonávaly některé činnosti, které byly dříve svěřeny krajským a okresním národním výborům.⁷⁹

⁷⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). § 110

⁷⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: *Veřejná správa v České republice*. Praha: Tiskárna MV ČR, 2005. s. 6-7

⁷⁹ KADEČKA, Stanislav. *Právo obcí a krajů v České republice*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. s. 19

V souvislosti se vznikem samostatné České republiky byl přijat ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, která položila ústavní základy územní samosprávy. Již v té době se vedla jednání a diskuse o vyšších územních samosprávných celcích, ty byly ale stanoveny až ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků. Tímto ústavním zákonem bylo vytvořeno 14 vyšších územně samosprávných celků. Účinnost tohoto zákona byla stanovena a na 1. ledna 2000. V souvislosti s vytvořením územních samosprávných celků byl přijat zákon č. 129/2000 Sb., o krajích. Zákony o obcích, okresních úřadech a další zákony týkající se územní samosprávy z roku 1990 byly v roce 2000 nahrazeny (např. zákon č. 128/2000 Sb., o obcích). Vytvoření vyšších územních samosprávných celku a přijetí nových zákonů souvisejících s územní samosprávou označujeme jako první fázi reformy veřejné správy.⁸⁰

Druhou fází reformy spojujeme s ukončením činnosti okresních úřadů. Ty byly zrušeny k 31. prosinci 2002. Kompetence okresních úřadů nemohly být přeneseny pouze na orgány krajů a pověřené obecní úřady. Bylo tedy nutné rozšířit stávající soustavu obcí. Proto vznikly 3 kategorie obcí, rozdělující se podle rozsahu výkonu přenesené státní správy. Jsou to obce I. typu, které vykonávají přenesenou působnost v základním rozsahu, obce s pověřeným obecním úřadem a nově vzniklé obce s rozšířenou působností, vykonávající na úrovni obcí největší rozsah přenesené působnosti. Obce s rozšířenou působností spolu dnešními s obcemi s pověřeným obecním úřadem vznikly na základě zákona č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. Svou činnost zahájily 1. ledna 2003. Kompetence okresních úřadů se tedy rozdělily mezi tyto 3 typy obcí a v menším rozsahu náleží tyto kompetence i krajům. Cílem tohoto rozdělení kompetencí bylo, aby se státní správa vykonávala na takové územní úrovni, která je nejbližší občanům.⁸¹

Třetí fáze reformy veřejné správy se zaměřovala na dokončení reformních opatření v oblasti ústřední státní správy. Dalším úkolem bylo zkvalitnit výkon územních samospráv. Cílem této fáze reformy efektivní a moderní veřejná správa, která by se měla rovnat evropské úrovni veřejné správy.⁸²

⁸⁰ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: *Veřejná správa v České republice*. Praha: Tiskárna MV ČR, 2005. s. 8-9

⁸¹ Tamtéž s. 10

⁸² *Rok v obci: Reforma veřejné správy po roce 1989* [online]. [cit. 2018-03-23]. Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/zpravy-redaktoru/detail/689-reforma-verejne-spravy-po-roce-1989/>

5.3 Činnost obcí s pověřeným obecním úřadem

Obce s pověřeným obecním úřadem vykonávají v samostatné působnosti běžné činnosti a nijak se tím neliší od ostatních obcí. Orgány obce tedy v samostatné působnosti vydávají obecně závazné vyhlášky, zřizují obecní policii, rozhodují o vnitřních věcech obce atd. Určitá specifika jsou spojena s výkonem přenesené působnosti. Jak již bylo řečeno, obce s POÚ vykonávají vedle základního rozsahu přenesené působnosti pro své území navíc ještě státní správu v přenesené působnosti, která jim byla svěřena zvláštními zákony, na území obcí patřících do jejího správního obvodu. Ministerstvo vnitra vydává katalogy agend a činností veřejné správy, kde jsou podle platné právní úpravy souhrnně obsaženy činnosti, které jednotlivé obce vykonávají.⁸³

V současné době vykonávají orgány obce s pověřeným obecním úřadem v přenesené působnosti tyto činnosti:

- jsou oprávněny rozhodovat v prvním stupni ve správním řízení o právech a povinnostech osob, pokud zvláštní zákon nestanoví jinou příslušnost;
- rozhodují o poskytnutí jednorázové peněžité dávky v krizové situaci;
- zajišťují volby do Parlamentu České republiky, do zastupitelstev krajů, do zastupitelstev obcí a do Evropského parlamentu;
- plní funkci stavebního úřadu;
- jsou matričním úřadem;
- jsou orgánem ochrany přírody.

Pověřený obecní úřad plní funkci obecného stavebního úřadu a při této činnosti se řídí zákonem č. 183/2006 Sb., stavební zákon. V souvislosti s tímto zákonem mají obce s pověřeným obecním širokou škálu oprávnění a povinností spojených se stavebním a územním řízením. Jako příklad si můžeme uvést povinnost obecného stavebního úřadu vydat nebo zrušit územní rozhodnutí a také prodloužit jeho platnost, vydání rozhodnutí o umístění stavby. Pověřený obecní úřad má jako obecný stavební úřad povinnost přijmout žádost o vydání stavebního povolení, přezkoumat tuto žádost a následně vydat stavební povolení.

⁸³ Ministerstvo vnitra České republiky: *Katalogy agend a činností veřejné správy* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/katalogy-agend-a-cinnosti-verejne-spravy.aspx>

Obecně můžeme říci, že pověřený obecní úřad figuruje jako orgán vykonávající první stupeň stavebního a územního řízení.⁸⁴

Pověřený obecní úřad vykonává také funkci matričního úřadu na základě zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení. Má povinnost vést matriční knihy pro obce v jeho správním obvodu, pokud si tyto obce nevedou vlastní matriku. Matriční úřad například provádí zápisy do matričních knih a vydává rodné, úmrtní a oddací listy. Sepisuje protokol o uzavření manželství a umožňuje nahlédnutí do matričních knih. Dále je pověřený obecní úřad podle zákona č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech v platném znění, povinen přijímat žádosti o vydání občanského průkazu, zadržovat neplatné občanské průkazy, přijímat oznámení o odcizení, ztrátě nebo poškození občanského průkazu. Pověřený obecní úřad přesto nemá právo na vydávání nových občanských průkazů. Toto právo náleží obecním úřadům obcí s rozšířenou působností.⁸⁵

Pověřený obecní úřad je orgánem ochrany přírody podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Mezi jeho hlavní úkoly patří vedení registru významných krajinných prvků, vyhlašování ochranných stromů, jejich ochranných pásem a zajišťování jejich ochrany. Pověřené obecní úřady jsou také oprávněny vydávat rozhodnutí ve věcech ochrany přírody a tato rozhodnutí měnit i rušit.

Podle zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, vykonávají pověřené obecní úřady v přenesené působnosti některé úkoly v oblasti sociální pomoci. Pověřenému obecnímu úřadu je například na základě § 33d tohoto zákona udělena pravomoc vydávat opatření obecné povahy, jímž se vyhláší oblast se zvýšeným výskytem sociálně nežádoucích jevů. Toto opatření může pověřený obecní úřad vydat na základě žádosti, kterou mu předloží obec spadající do jeho správního obvodu a na jejímž území se nežádoucí sociální jev vyskytuje. Může se jednat například o místa, kde opakovaně dochází k porušování veřejného pořádku nebo k častému výskytu trestné činnosti a podobně. Návrh opatření obecné povahy pověřený obecní úřad projedná s Policií České republiky, pokud se jedná o výše uvedené jevy. Pokud se vyskytnou nepříznivé vlivy působící na děti, projedná pověřený obecní úřad věc s orgánem sociálně-právní ochrany dětí, tedy orgánem obce s rozšířenou působností. Na základě těchto

⁸⁴ Zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon

⁸⁵ Zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech v platném znění. § 4 odst. 1

projednání může být opatření obecné povahy vydáno a vyvěšeno na úřední desce dotčené obce. Na žádost dotčené obce může pověřený obecní úřad opatření následně zrušit.⁸⁶

Zákon č. 240/2000 Sb., krizový zákon, ukládá na základě § 37 odst. 5 pověřeným obecním úřadům povinnost vyplácet jednorázovou dávku státní podpory fyzickým osobám, které se přechodně ocitly v souvislosti s krizovou situací v mimořádně obtížných poměrech.

Oblast úkolů, které vykonávají obce s pověřeným obecním úřadem, se mění v závislosti na změnách a novelizacích jednotlivých zákonů. Podle dokumentu „Katalogizace činnosti obcí s pověřeným obecním úřadem“⁸⁷, který vydalo Ministerstvo vnitra roku 2009, byl v té době pověřený obecní úřad například orgánem ochrany zemědělského půdního fondu podle zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu. To se však změnilo zákonem č. 41/2015 Sb.⁸⁸, který stanovil s účinností od 1. dubna 2015 jako orgány ochrany zemědělského půdního fondu obecní úřady obcí s rozšířenou působností a další orgány.

5.4 Příspěvek na výkon přenesené působnosti

Každá obec podle § 62 obecního zřízení čerpá ze státního rozpočtu příspěvek na výkon činností v přenesené působnosti. Příspěvek částečně hradí výdaje, které obec vynaloží na výkon státní správy. Jedná se zvláště o výdaje provozní a výdaje na výplatu mezd zaměstnancům vykonávajícím v obci státní správu. Tento příspěvek však nehradí ani zdaleka veškeré výdaje, které musí obec na výkon přenesené působnosti vynaložit. Zbytek výdajů si obec hradí sama ze svého rozpočtu, což potvrzuje § 9 odst. 1 písm. c) zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, který řadí výdaje na výkon přenesené působnosti mezi výdaje obce hrazené z jejího rozpočtu. Z toho vyplývá, že na výdaje spojené s výkonem státní správy se používají například příjmy obce, které plynou ze správních nebo sankčních poplatků a další příjmy obce.⁸⁹

⁸⁶ Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, § 33d

⁸⁷ Ministerstvo vnitra České republiky: *Katalogy agend a činností veřejné správy* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/katalogy-agend-a-cinnosti-verejne-spravy.aspx>

⁸⁸ Zákon č. 41/2015, kterým se mění zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí České republiky, ve znění pozdějších předpisů §13

⁸⁹ Ministerstvo vnitra České republiky: *Příspěvek na výkon státní správy* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/prispevek-na-vykon-statni-spravy-prispevek-na-vykon-statni-spravy.aspx>

Ministerstvo vnitra sestavuje každý rok návrh na rozdělení financí, které se mají použít jako příspěvek na výkon přenesené státní správy obcí. Výši příspěvku pak stanoví Ministerstvo financí po projednání věci s Ministerstvem vnitra.⁹⁰

V zákoně o státním rozpočtu České republiky je každý rok umístěna příloha, podle které se stanoví výše příspěvku na výkon státní správy obcemi. Výše příspěvku obcí s výjimkou obcí s rozšířenou působností, tedy obcí I. a II. typu, je závislá na rozsahu vykonávané přenesené působnosti a na velikosti správního obvodu obce, která je přepočtena na počet obyvatel. Do výpočtu se zahrnuje základní působnost, působnost matričního úřadu, působnost stavebního úřadu a působnost pověřeného obecního úřadu. Je-li obec veřejným opatrovníkem zletilých osob, které byly podle § 55 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, omezeny ve svéprávnosti, připočte se k příspěvku ještě příspěvek na opatrovnictví. Ten je vymezen jako paušální platba. Pro rok 2018 byla výše paušální platby stanovena na 29 000,- Kč na jednoho opatrovance za rok. Tento příspěvek obec nezískává pouze z osob omezených ve svéprávnosti, ale i z osob neschopných kvůli špatnému zdravotnímu stavu spravovat svá práva a jmění.⁹¹

Z výše uvedeného vyplývá, že obec I. typu, která vykonává pouze základní rozsah přenesené působnosti, dostane příspěvek na výkon této základní přenesené působnosti a je-li veřejným opatrovníkem, získá i příspěvek na opatrovnictví. Jelikož obec s pověřeným úřadem vykonává základní rozsah přenesené působnosti a funkci matričního, stavebního i pověřeného obecního úřadu, získá příspěvek ze všech těchto funkcí, případně i příspěvek na opatrovnictví. Příspěvky za jednotlivé rozsahy působnosti se sčítají. Pro výpočet výsledné částky se používá vzorec a koeficienty jednotlivých působností.⁹² Ukázku z přílohy zákona o státním rozpočtu, která ukazuje postup výpočtu příspěvku na výkon státní správy, naleznete v příloze č. 2.

⁹⁰ Ministerstvo vnitra České republiky: *Příspěvek na výkon státní správy* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/prispevek-na-vykon-statni-spravy-prispevek-na-vykon-statni-spravy.aspx>

⁹¹ Zákon č. 474/2017 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2018. Příloha č. 8

⁹² Zákon č. 474/2017 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2018. Příloha č. 8

5.5 Kontrola a dozor nad činností obce

Obec podléhá kontrole při výkonu samostatné i přenesené působnosti. Neznamena to však, že by stát nebo nadřízený orgán do její samostatné činnosti zasahoval. Při výkonu samostatné působnosti obcí je kontrolováno především to, jestli nejsou v souvislosti s výkonem samosprávy porušovány zákony a jiné právní předpisy. Při výkonu přenesené působnosti je pak kontrolováno, jestli obec jedná v souladu se zákony, jinými právními předpisy, usneseními vlády, směrnicemi ústředních správních úřadů a ostatními předpisy, které s touto činností souvisí. Kontrolu výkonu samostatné působnosti obcí provádí Ministerstvo vnitra. Kontrolu přenesené působnosti obcí provádějí krajské úřady.⁹³

Druhem kontroly, který se ve vztahu k obcím využívá nejvíce, je dozor. Jedná se zejména o dozor nad vydáváním obecně závazných vyhlášek v samostatné působnosti a vydáváním nařízení obce v přenesené působnosti. Dozorová kompetence nad vydáváním právních předpisů v samostatné působnosti obce je zákonem svěřena Ministerstvu vnitra. Ministerstvo vnitra kontroluje soulad obecně závazné vyhlášky se zákony a právními předpisy. Je oprávněno vyzvat orgán obce, který obecně závaznou vyhlášku vydal ke zjednání nápravy a má právo účinnost vyhlášky pozastavit, dokud k této nápravě nedojde.⁹⁴

Dozorovou kompetenci nad vydáváním právních předpisů obce v přenesené působnosti, tedy nad vydáváním nařízení obce, má krajský úřad, do jehož správního obvodu obec patří. Zde se také kontroluje soulad nařízení obce se zákony a jinými právními předpisy, vyhláškami vlády atd. Stejně jako Ministerstvo vnitra má krajský úřad právo vyzvat orgán obce ke zjednání nápravy a právo na pozastavení účinnosti nařízení, dokud ke zjednání nápravy nedojde. Zákon o obcích popisuje přesný postup těchto dozorčích orgánů při případném nedodržení pravidel při vydávání právních předpisů obce.⁹⁵

Jak již bylo řečeno v kapitole 5.1 Pověřený obecní úřad, může být pověřenému obecnímu úřadu přidělen výkon části nebo celé přenesené působnosti obce, která neplní povinnost výkonu přenesené působnosti svěřené státem podle § 7 odst. 2, obecního zřízení. Rozhodnutí o udělení přenesené působnosti nebo její části do kompetence pověřeného

⁹³ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. s. 332

⁹⁴ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. s. 340

⁹⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). § 123-126

obecního úřadu vydává krajský úřad.⁹⁶ Z toho plyne, že krajské úřady mají kontrolu nad plněním zmíněné povinnosti u obcí I. typu. Podobná situace může nastat i u obcí s rozšířenou působností. Pokud ORP neplní povinnost vykonávat státní správu svěřenou jí zákonem podle § 7 odst. 2, obecního zřízení do její přenesené působnosti, může být její část nebo celá tato přenesená působnost svěřena jiné obci s rozšířenou působností. Rozhodnutí v této věci vydává Ministerstvo vnitra po projednání s věcně příslušným ministerstvem nebo jiným věcně příslušným správním úřadem. Kontrolu nad plněním zmíněné povinnosti obcí s rozšířenou působností má tedy Ministerstvo vnitra.

V souvislosti s tématem práce stojí za zmínku, že v platné právní úpravě nenajdeme ustanovení, které by řešilo stejnou situaci u obcí s pověřeným obecním úřadem. Je upravena pouze možnost převzetí výkonu přenesené působnosti těmito obcemi. O převzetí výkonu přenesené působnosti za obec I. typu je psáno výše. Obec s pověřeným obecním úřadem má ale možnost převzít určitý rozsah přenesené působnosti i za obec s rozšířenou působností. O tom hovoří § 66b odst. 3 OZř: „*Ministerstvo vnitra na návrh obce s pověřeným obecním úřadem a s doporučením krajského úřadu a po projednání s příslušnou obcí s rozšířenou působností může rozhodnout o delegování určitého rozsahu výkonu státní správy obce s rozšířenou působností na obec s pověřeným obecním úřadem.*“⁹⁷ Nikde však není uvedeno, kdo převezme výkon přenesené působnosti nebo její část za obce s pověřeným obecním úřadem, které neplní povinnost vykonávat státní správu podle § 7 odst. 2, obecního zřízení.

⁹⁶ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). § 65 odst. 1

⁹⁷ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). §66b odst. 3

6 Město Planá

Poslední kapitola práce je konkrétním příkladem obce s pověřeným obecním úřadem. Jako vzor pro tuto práci jsem použila město Planá, které vykonává část přenesené působnosti pro více obcí, které jsou v jeho správním obvodu. Na tomto příkladu je popsána činnost pověřené obce v praxi.

Město Planá se nachází v Plzeňském kraji a je součástí okresu Tachov. Leží na rozhraní Českého lesa, Slavkovského lesa a Tepelské vrchoviny. V blízkosti Plané jsou Mariánské Lázně a Konstantinovy Lázně. Planá leží v blízkosti státních hranic s Německem, které jsou od města vzdáleny asi 15 km. Do katastrálního území města patří 9 přilehlých vesnic – místních částí: Křínov, Kříženec, Otín, Pavlovice, Svahy, Týnec, Vížka, Vysoké Sedliště a Zliv. Planá je 10. místní částí. K 31. prosinci 2016 žilo ve městě Planá a jeho částech 5 387 obyvatel.⁹⁸

6.1 Historie města Planá

První zmínka o Plané pochází z roku 1251. Planá tehdy ležela na významné obchodní cestě, vedoucí z Norimberka do Chebu a dále do Čech. Osada původně stála na úpatí Bohušova vrchu v okolí románského kostela Petra a Pavla, který v Plané stojí dodnes a je tamní nejstarší dochovanou stavební památkou. Kolem roku 1400 byla Planá na tehdejší poměry relativně velkým městem s náměstím a okolí města bylo obklopeno příkopem a hradbami.

Na plánském zámku sídlilo od 13. století několik šlechtických rodů. Byli to pánové z Dobrohošti, Žeberkové, Šlikové, Sinzerdorfové, Nostitzové a Nostitz-Rhienecové. Nejvýznamnějším rodem, který zasáhl do dějin města, byl rod Šliků. Šlikové jsou v Plané dodnes známi hornictvím a mincováním. V 16. století byla v Plané vyražena štola Ondřeje Šlika, kde se nyní nachází Plánské Hornické muzeum. Mincovnu, kde se razily stříbrné mince, zřídili Šlikové v Plané poté, co zanikla mincovna v Jáchymově.

⁹⁸ Český statistický úřad: *Obce Plzeňského kraje 2016, vývoj počtu obyvatel* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/obce-plzenskeho-kraje-2016>

V 16. století bylo město zachváčeno epidemií moru a jeho populace se výrazně snížila. V tomto období se začali do města stěhovat obyvatelé sousedního Bavorska a začala ta germanizace Plané. Během třicetileté války bylo město několikrát dobyto vojsky různých armád.

V 17. století město vzkvétalo. Rozvíjela se řemesla, obchod a hornictví. Planá byla střediskem rozsáhlého obilního trhu a řemeslné výroby. Následně se velice rozšířil obchod se dřívím, které bylo do Plané sváženo z celého okolí, a také obchod s uhlím. Došlo k rozvoji školství a v roce 1898 byla ve městě zřízena státní reálná škola. Na počátku 20. století byla postavena nová budova měšťanské a obecné školy, ve které dnes sídlí škola Na Valech. Dále se v plané zřídila důležitá železniční stanice a byla postavena nemocnice. Planá byla obchodním a hospodářským centrem pro celé své okolí. Dne 5 května 1945 bylo město osvobozeno americkou armádou. Po skončení 2. světové války došlo k odsunu většiny německého obyvatelstva a do 31. srpna 1947 odsunuto celkem 35 959 osob a nastalo nové osidlování města i okolí.⁹⁹

6.2 Vymezení správního obvodu obce

Planá byla dne 1. ledna 2003 na základě zákona č. 314/2002 Sb., ustanovena obcí s pověřeným obecním úřadem. Její správní obvod byl stanoven vyhláškou č. 388/2002 Sb. o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem. Do správního obvodu pověřeného úřadu města Planá patří Brod nad Tichou, Broumov, Chodová Planá, Chodský Újezd, Kočov, Lestkov, Planá, Zadní Chodov. Výřez mapy se zobrazeným správním obvodem Plané je vyobrazen v příloze č. 3.

Pro obce ve svém správním obvodu vykonává Planá část přenesené působnosti, kterou na ni přenáší stát. Pro svůj správní obvod vykonává plánský pověřený obecní úřad zejména funkci matričního úřadu, stavebního úřadu a také se podílí na činnostech spojených s volbami. Městský úřad Planá je také orgánem ochrany přírody a pro obce ve svém správním obvodu eviduje registrované významné krajinné prvky a památné stromy.¹⁰⁰

⁹⁹ *Město Planá: Historie města* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.plana.cz/kultura-a-turistika-1/o-meste-a-okoli-/historie/>

¹⁰⁰ *Město Planá: Správní a katastrální území* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.plana.cz/spravni-a-katastralni-uzemi/>

Město Planá spolu se svým správním obvodem je součástí okresu Tachov, který leží na státní hranici s Německem na západě Plzeňského kraje. Na jeho území leží dva správní obvody obcí s rozšířenou působností (SO ORP), Stříbro a Tachov. SO ORP Stříbro se člení na 2 správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem: Stříbro a Bezdržice. SO ORP Tachov se dále člení na tři správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem: Tachov, Planá a Bor.¹⁰¹

6.3 Organizační struktura města Planá

V čele města Planá stojí starostka Mgr. Martina Němečková, která byla do své funkce zvolena v roce 2010 a následně v roce 2014. Místostarostou je Ing. Pavel Nutil. Jako představitelé města mají mezi sebou rozdělené působnosti na jednotlivých úsecích činnosti. Starostka města například odpovídá za úsek veřejného pořádku a bezpečnosti, školství, kultury, mládeže, sociálních věcí atd. Místostarosta obce odpovídá za úsek požární ochrany, výstavky a územního plánu atd.¹⁰²

Činnosti spojené se samostatnou působností obce vykonává zastupitelstvo. To má v současné době 15 členů, včetně starostky a místostarosty. Na základě § 117 odst. 2 zákona o obcích zřídilo zastupitelstvo města Planá finanční a kontrolní výbor. Finanční výbor města Planá je tříčlenný. Do jeho činností patří například správa financí města, sestavování rozpočtu města, správa daní a poplatků, a evidence poplatků za psy. Kontrolní výbor města Planá je pětičlenný. Do jeho činností patří provádění například provádění kontrol smluvních vztahů. Zastupitelstvo města Planá zřídilo také osadní výbor pro přilehlé osady.¹⁰³

Jelikož má město Planá 15 členů zastupitelstva, je zřízena pětičlenná rada města. Členy jsou starostka města, místostarosta a další 3 členové. Rada města Planá si zřídila celkem 5 podřízených složek, a to havarijní komisi, likvidační komisi, komisi pro regeneraci městské památkové zóny, redakční radu a spolek kronikářů. Mezi zvláštní orgány obce Planá patří povodňová komise a kontrolní skupina.¹⁰⁴

¹⁰¹ Český statistický úřad: *Okres Tachov* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xp/tachov1>

¹⁰² *Město Planá: Organizační řád, příloha č. 4* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.plana.cz/mestsky-urad/organizacni-struktura/>

¹⁰³ *Město Planá: Zastupitelstvo* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.plana.cz/mesto-plana/zastupitelstvo/>

¹⁰⁴ *Město Planá: Organizační struktura obce* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.plana.cz/mestsky-urad/organizacni-struktura/>

Protože je Městský úřad Planá pověřeným obecním úřadem, musí mít ze zákona zřízenou funkci tajemníka obecního úřadu.¹⁰⁵ Tajemnicí Městského úřadu Planá je v současné době Mgr. Tereza Coufalová, MBA. Vedle tajemnice na městském úřadě působí starostka města, místostarosta a zaměstnanci obecního úřadu. Na městském úřadu působí rovněž sekretariát starostky, místostarosty a tajemnice, do jehož kompetence patří zejména rozesílání podkladů pro jednání zastupitelstva a rady obce, příprava zasedací místnosti pro tato jednání, pořízení zápisu z jednání zastupitelstva, zajištění obsluhy datových schránek a celá řada dalších činností.¹⁰⁶ Rada města Planá zřídila pro výkon činnosti městského úřadu 5 odborů.

6.3.1 Odbory Městského úřadu Planá

Jak již bylo řečeno, na Městském úřadu Planá působí 5 odborů. Prvním je odbor správní, který spravuje úsek dispozice s nemovitým majetkem, úsek vnitřních věcí a úsek správních věcí, který zahrnuje matriku, evidenci obyvatel, záležitosti související s volbami zastupitelských sborů a přestupkovou agendu. Dále úsek sociální péče a služeb, který zahrnuje péči o osoby v hmotné nouzi, opatrovnictví, sociální práce a spolupráci s obcí s rozšířenou působností na úseku sociálně-právní ochrany dětí. Příkladem činnosti správního obvodu je tedy matriční agenda, poskytování informací, centrální evidence stížností a sčítání lidu. Pod odpor správní patří ještě úsek životního prostředí zahrnující ochranu ovzduší, ochranu přírody a krajiny a ochranu zvířat. Městský úřad Planá povoluje kácení dřevin a ukládá náhradní výsadbu. Do úseku životního prostředí také patří odpadové a vodní hospodářství.

Odbor finanční spravuje zejména úsek rozpočtu, který se zabývá otázkami sestavení rozpočtu města, mezi které patří návrh rozpočtu města, rozpočtová opatření a návrh závěrečného účtu města. Zajišťuje se přezkum hospodaření města nebo sestavuje podklady pro žádosti o dotace. Úsek účetnictví a vymáhání pohledávek zejména každoročně sestavuje účtový rozvrh města, vede účetnictví města v souladu s platnou účetní osnovou a vymáhá pohledávky. Úsek platových a personálních věcí se zabývá platy zaměstnanců městského úřadu, vede jejich roční mzdové listy a zpracovává podklady pro starobní důchody.

¹⁰⁵ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), § 110 odst. 1

¹⁰⁶ *Město Planá: Organizační řád, příloha č. 3* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.plana.cz/mestsky-urad/organizacni-struktura/>

Dalším odborem je odbor správy majetku a investic, který se na svých úsecích investic a správy majetku zabývá přípravou investičních záměrů, sestavením návrhů investičních akcí a oprav pro rozpočet města, vede průběžnou evidenci majetku města, spravuje movitý a nemovitý majetek města, vede evidenci ztrát a nálezů. Úsek informačních technologií má na starosti správu internetových stránek města Planá a zveřejňování dokumentů, které schválili vedoucí odborů, na těchto stránkách.¹⁰⁷

Odbor výstavby a územního plánování plní zejména funkce obecného stavebního úřadu v přenesené působnosti. Do jeho kompetencí patří územní plánování, povolování a užívání staveb, odstraňování staveb terénních úprav a zařízení a stavební dozor. Stavební úřad vydává opatření při živelných pohromách a náhlých haváriích souvisejících se stavbami a terénem. Příkladem této činnosti je vydání souhlasu s ohlášeným obnovením stavby zničené nebo poškozené živelní pohromou nebo náhlou havárií (§177 odst. 3 Stavebního zákona).

Více informací o výkonu přenesené působnosti stavebním úřadem obsahuje kapitola 6.4, která se věnuje činnosti pověřeného obecního úřadu. Je třeba zmínit, jaké činnosti vykonává odbor výstavby a územního plánování na úseku samostatné působnosti. Jedná se o činnosti spojené s ukládáním, evidováním a označováním dokumentů, které souvisejí se stavebním a územním řízením. Městský úřad umožňuje oprávněným osobám do těchto spisů nahlížet. Dále se například vyjadřuje k záměrům prodeje pozemků a budov patřících do majetku města.

Posledním odborem, který na Městském úřadu Planá působí, je odbor kultury. Tento odbor podporuje rozvoj kultury ve městě Planá. Zajišťuje kulturní a společenské aktivity ve městě, podílí se na organizaci významných kulturních událostí ve městě Planá a zajišťuje prezentaci města, která zahrnuje například výrobu propagačních a prezentačních předmětů. V rámci své činnosti samozřejmě vede odbor kultury evidenci všech dokumentů, které s touto činností souvisí.¹⁰⁸ Organizační struktura Městského úřadu Planá je obsahem přílohy č. 4.

6.3.2 Organizační složky a organizace založené městem

Mezi organizační složky města Planá, které nemají právní subjektivitu, patří školní hřiště, pečovatelská služba Planá a zásahová jednotka Sboru dobrovolných hasičů Planá.

¹⁰⁷ *Město Planá: Organizační řád, příloha č. 3* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z:

<http://www.plana.cz/mestsky-urad/organizacni-struktura/>

¹⁰⁸ Tamtéž

Město Planá také zřídilo několik organizací s právní subjektivitou. Mezi tyto organizace patří Základní škola Planá, která vznikla 1. července 2012 sloučením tehdejší Základní školy Na Valech a Základní školy Planá, náměstí Svobody. Základní škola Planá patří mezi příspěvkové organizace zřízené městem Planá. Další příspěvkovou organizací je rovněž škola, tentokrát ale Mateřská škola Planá. Ta opět vznikla sloučením dvou mateřských škol – MŠ Smetanova a MŠ Havlíčkova. K tomuto sloučení došlo 1. ledna 2005.

Obchodní organizací zřízenou městem Planá je organizace Plánské služby s. r. o., zajišťující technické služby, správu domovního fondu, vedení hospodářské činnosti města a správu hřbitova a koupaliště. Druhou obchodní organizací jsou Plánské lesy s. r. o., zajišťující správu městských lesů a dřevovýrobu.¹⁰⁹

V Plané funguje již řadu let také Městská policie. Zastupitelstvo města ji zřídilo k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku. Rozhodnuto bylo usnesením č. 194 ze dne 14. prosince 1993.¹¹⁰

6.4 Činnost pověřeného obecního úřadu v Plané

Jak bylo již uvedeno, správní obvod města Planá s pověřeným městským úřadem je vymezen dle vyhlášky č. 388/2002 Sb., podle které jsou obce Planá, Brod nad Tichou, Broumov, Chodová Planá, Chodský Újezd, Kočov, Lestkov a Zadní Chodov součástí správního obvodu tohoto úřadu.

Městský úřad Planá jako úřad pověřený vedením matrik, zajišťuje matriční agendu pro obce ve svém správním obvodu s výjimkou Chodové Plané, která vede vlastní matriční úřad, který je součástí úřadu městyse Chodová Planá. Podle zákona o matrikách, jménu a příjmení vede pověřený úřad v Plané matriční knihy narození, manželství úmrtí a popřípadě knihy partnerství. Matrikář umožňuje občanům ve svém správním obvodu do těchto knih nahlížet. Vydává rodné a úmrtní listy a vede sbírku těchto listin. Vydává doslovné matriční výpisy z knih narození, manželství a úmrtí a doklady o matričních událostech nastalých v matričním obvodu atd.

¹⁰⁹ *Město Planá: Organizace založené městem* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.plana.cz/mesto-plana/organizace-zalozene-mestem/>

¹¹⁰ *Město Planá: Městská policie* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.plana.cz/mesto-plana/mestska-police/>

Podle § 13 odst. 1 písm. d) zákona č. 183/2006 Sb., Stavební zákon, v platném znění, je Městský úřad Planá obecným stavebním úřadem pro obce ve svém správním obvodu. Městský úřad Planá má v přenesené působnosti na úseku stavebního úřadu mnoho kompetencí. V souvislosti s územním rozhodováním například poskytuje územně plánovací informace, rozhoduje v územním řízení o umístění stavby a o námitkách účastníků řízení. Stavební úřad vydává stavební povolení, zákaz užívání stavby a může nařídit odstranění stavby, terénních úprav a zařízení. Další činností je provádění kontroly staveb a vydává opatření v případě živelné pohromy nebo náhlé havárie. Je oprávněn ukládat pokuty za ztěžování postupu v řízení.¹¹¹

Podle § 40 odst. 5 písm. b) zákona č. 13/1977 Sb., pozemních komunikacích ve znění pozdějších předpisů, zajišťuje pověřený obecní úřad činnosti silničního správního úřadu. Tuto činnost však vykonává pouze pro město Planá, nikoli pro celý svůj správní obvod. V souvislosti s tímto zákonem povoluje silniční správní úřad užívání místních komunikací, vydává povolení ke zřízení a provozování reklamního zařízení v ochranném pásmu místní komunikace (§ 31) a projednává přestupky ve věcech místních komunikací.¹¹²

Městský úřad Planá zabezpečuje výkon státní správy vyplývající ze zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Přenesenou působnost na úsecích ochrany přírody a krajiny a zemědělství zajišťuje v rozsahu pověřeného obecního úřadu pro svůj správní obvod. Mezi činnosti spadající do výkonu pověřeného obecního úřadu patří vydávání závazných stanovisek k zásahům do registrovaných krajinných prvků a registrace významných krajinných prvků a vydávání souhlasu ke zřizování či rušení veřejně přístupných účelových komunikací, stezek a pěšin mimo zastavěné území, podle § 63 odst. 1, zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Pověřený obecní úřad jako orgán ochrany přírody vyhláší památné stromy a jejich ochranná pásma. Zajišťuje i ochranu těchto stromů.¹¹³

¹¹¹ *Město Planá: Organizační řád, příloha č. 3* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.plana.cz/mestsky-urad/organizacni-struktura/>

¹¹² Tamtéž

¹¹³ Tamtéž

6.5 Hospodaření města Planá

Město Planá každý rok hospodaří podle rozpočtu schváleného zastupitelstvem města. Rozpočet na rok 2018 byl sestaven finančním odborem městského úřadu a schválen zastupitelstvem města usnesením U 87/16 dne 6. prosince 2017. Předpokládaným celkovým příjmem za rok 2018 je 113 100 000 Kč a předpokládané výdaje by se měly vyšplhat na 128 600 000 Kč.¹¹⁴

Město planá zpracovala dle § 3 zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, střednědobý výhled rozpočtu, který je pomocným nástrojem územních samosprávných celků pro financování rozvoje hospodaření. Podle rozpočtového výhledu města Planá na rok 2017-2019, nemá město Planá žádný úvěr a není třeba zatím ani žádný přijímat. Město disponuje fondem rezerv a rozvoje, ve kterém je v současné době 98 milionů Kč. Peníze z fondu se využívají na úhradu vyšších investičních výdajů. Dalším fondem, který město zřídilo, je fond památek ve výši 3,6 milionů korun.¹¹⁵

Poslední věcí, kterou je třeba zmínit, je příspěvek na výkon státní správy (viz kapitola 5.4). Vzhledem k tomu, že město Planá je obcí s pověřeným obecním úřadem, dostává příspěvek na základní působnost, matriční působnost, působnost stavebního úřadu a příspěvek na působnost pověřeného obecního úřadu. Protože obec Planá je veřejným opatrovníkem 4 osob (k 1. 1. 2017) dostává i příspěvek na opatrovnictví. V roce 2017 činila celková výše příspěvku na přenesenou působnost pro město Planá 4 322 711,- Kč. Z toho 992 612,- Kč za výkon základní přenesené působnosti, 753 050,- Kč na matriční působnost, 1 607 764,- Kč na působnost stavebního úřadu, 853 285 na působnost pověřeného obecního úřadu a 116 000,- Kč na opatrovnictví.¹¹⁶ Pro rok 2018 je zatím vypracován jen návrh příspěvku na výkon přenesené působnosti. Podle tohoto návrhu by město Planá mělo obdržet příspěvek ve výši 4 507 300,- Kč.¹¹⁷

¹¹⁴ *Město Planá: Rozpočet města* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.plana.cz/mesto-plana/rozpocet/>

¹¹⁵ *Město Planá: Střednědobý výhled města Planá* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.plana.cz/mesto-plana/rozpocet/>

¹¹⁶ *Ministerstvo vnitra České republiky: Příspěvek na výkon státní správy pro rok 2017* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/prispevek-na-vykon-statni-spravy-prispevek-na-vykon-statni-spravy.aspx>

¹¹⁷ *Ministerstvo vnitra České republiky: Návrh příspěvku na výkon státní správy pro rok 2018* [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/prispevek-na-vykon-statni-spravy-prispevek-na-vykon-statni-spravy.aspx>

Závěr

Tématem bakalářské práce je obec s pověřeným obecním úřadem. Hlavním cílem této práce bylo přiblížit obecné veřejnosti fungování a činnost těchto obcí, vymezit jejich působnost a analyzovat vývoj této kategorie obce v souvislosti s územní reformou veřejné správy. Dle mého názoru jsou obce s pověřeným obecním úřadem veřejností často opomíjeny. Myslím si, že mnoho občanů, například právě žijících v obci s pověřeným obecním úřadem, nemá velké představy o tom, jak tento typ obce funguje a jaké vykonává činnosti ve spojení s přenesenou státní správou. Ne všichni vědí, že pověřený obecní úřad v jejich obci vykonává tuto přenesenou působnost i pro ostatní obce, které patří do jeho správního obvodu. Proto si myslím, že by se o obcích s pověřeným obecním úřadem měla dozvědět více i laická veřejnost.

První kapitola vymezuje základní pojmy veřejné správy - státní správu, samosprávu a vztah mezi nimi. Tyto základní pojmy je třeba znát, aby byla pochopena kompletní problematika obcí s pověřeným obecním úřadem. Ve druhé kapitole je vysvětlen pojem územní samospráva a její právní úprava. V této kapitole je také vymezena ústavní garance územní samosprávy. To, že územní samospráva je garantována Ústavou České republiky a je v podstatě nedotknutelná, je důležitým znakem demokratického právního státu.

Pro pochopení ústředního tématu práce bylo potřeba seznámit čtenáře s obcemi, jako základními územními samosprávnými celky a s jejich postavením v systému územní samosprávy. Důležité bylo vymezit právní postavení obcí, znaky obcí, jejich organizační strukturu a druhy. Dalším důležitým tématem je samostatná a přenesená působnost obcí. Samostatnou působnost vykonává každá obec a nesmí do ní být protizákonně zasahováno státem. Každá obec pak vykonává i část státní správy jako svou přenesenou působnost v základním rozsahu a obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností vykonávají státní správu ještě v rozsahu stanoveném zvláštními zákony pro svůj vymezený správní obvod. V této kapitole jsem provedla i základní nástin právních předpisů, které obce vydávají v samostatné (obecně závazné vyhlášky) a přenesené (nařízení) působnosti.

Druhá polovina práce je věnována konkrétně obcím s pověřeným obecním úřadem. V první řadě je popsán jejich vznik a vývoj v souvislosti s územní reformou veřejné správy. Události po roce 2000 měly významný vliv na formování současného systému obcí. Tehdy nabyl účinnosti zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení). Následně byly na konci roku

2002 zrušeny okresní úřady a díky tomu v roce 2003 vznikly obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností. V této části práce je popsána činnost a působnost pověřených obcí a jejich fungování v systému obcí v České republice. Dále jsem se v této části práce pokusila o základní rozbor státního příspěvku na výkon přenesené působnosti, který obce každoročně získávají od státu. Stát se v tomto směru snaží územním samosprávným celkům zajistit finanční výpomoc na výkon státní správy. Výše příspěvku však zdaleka nepokryje všechny náklady spojené s touto činností a obce musí zbytek nákladů hradit ze svých rozpočtových příjmů. Dle mého názoru by se do budoucna měl příspěvek na výkon státní správy zvýšit, aby obce hradily náklady spojené s výkonem této činnosti co nejméně ze svých rozpočtů. V souvislosti s kapitolou kontrola a dozor nad činností obcí hodnotím negativně nedostatečnou právní úpravu v oblasti neplnění povinnosti výkonu státní správy obcemi II. typu. Zákon neřeší situaci, která by nastala, kdyby obec s pověřeným obecním úřadem neplnila povinnost vykonávat zákonem svěřenou státní správu. V zákoně je tato situace upravena pouze v souvislosti s obcí I. a III. typu, proto úplně nerozumím absenci obce II. typu. Zákony se nicméně stále vyvíjí a novelizují, je tedy možné, že se dočkáme právní úpravy k této problematice i u obcí s pověřeným obecním úřadem.

Poslední kapitola práce je konkrétním příkladem obce s pověřeným obecním úřadem. Jako vzor pro tuto práci jsem si vybrala město Planá, které vykonává část přenesené působnosti pro více obcí, které jsou v jeho správním obvodu. Na tomto příkladu je popsána činnost pověřených obcí v praxi. Zaměřila jsem se zejména na vymezení správního obvodu města Planá, na organizační strukturu městského úřadu a na činnost pověřeného obecního úřadu.

Resumé

The topic of the bachelor thesis is the municipality with the authorized municipal office. The main aim of this thesis is to bring to the general public the functioning and activity of these municipalities, to define their competence and to analyze the development of this category of municipality in connection with the territorial reform of the public administration.

The first chapter defines the basic concepts of public administration - state administration, self-government and the relationship between them. These basic concepts need to be known in order to understand the complete problems of the municipalities with the authorized municipal office. The second chapter explains the concept of territorial self-government and its legal regulation. This chapter also defines the constitutional guarantee of territorial self-government, which is an important feature of a democratic rule-of-law.

In the next chapters I define basic territorial self-governing units or municipalities and their basic analysis is carried out. I focus on the features of the municipality, the organizational structure and the types of municipalities. Another important issue is the independent and delegated competence of the municipalities.

The second half of the work is devoted to municipalities with an authorized municipal office. First of all, their origin and development are described in connection with the territorial reform of public administration. Events after the year 2000 have had a significant impact on the formation of the current system of municipalities. At that time Act No. 128/2000 Coll., on municipalities (municipal establishment) came into force. Subsequently, the district offices were abolished at the end of 2002 and, in 2003, municipalities with an authorized municipal office and municipalities with extended powers were established. This part of the thesis describes the activities and competencies of authorized municipalities and their functioning in the system of municipalities in the Czech Republic.

The last chapter of the thesis is a concrete example of a municipality with an authorized municipal office. As a model for this work, I chose the town of Planá, which carries out a part of delegated powers for several municipalities that are in its administrative district. In this example, the activities of delegated municipalities are described in practice.

Seznam pramenů a literatury

Literatura:

HENDRYCH, Dušan. Správní právo: obecná část. 8. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 792 s. ISBN 978-80-7179-254-3.

HENDRYCH, Dušan. Správní věda: teorie veřejné správy. 1. vyd. Praha: ASPI, 2003. 195 s. ISBN 80-86395-86-3.

HORZINKOVÁ, Eva; NOVOTNÝ, Vladimír. Základy organizace veřejné správy v ČR. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 234 s. ISBN 978-80-7380-096-3.

KOPECKÝ, Martin. Právní postavení obcí a krajů – základy komunálního práva. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2010. 392 s. ISBN 978-80-7357-561-8.

KADEČKA, Stanislav. Právo obcí a krajů v České republice. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2003. 408 s. ISBN 80-7179-794-4.

MATRASOVÁ, Eva a Václav ŠLAUF. Zákon o obcích (obecní zřízení) včetně prováděcích předpisů: s komentářem. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Polygon, 2003. 311 s. ISBN 80-7273-088-6.

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: Veřejná správa v České republice. Praha: Tiskárna MV ČR, 2005. 125 s. ISBN 80-239-4709-5.

PEKOVÁ, Jitka; PILNÝ, Jaroslav. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. Praha: ASPI, 2002. 441 s. ISBN 80-86395-21-9.

GROSPÍČ, Jiří; SVOBODA Karel. Místní právní předpisy a jejich tvorba. Praha: Oeconomica, 2005. 138 s. ISBN 80-245-0892-3.

KÁŇA, Pavel. Základy veřejné správy. 4. aktualizované a doplněné vydání. Ostrava: Montanex, 2014. 400 s. ISBN 978-80-7225-407-1.

PRŮCHA, Petr; SHELLE, Karel. Základy místní správy. Brno: Iuridica Brunensia, 1995. 189 s. ISBN 80-85964-00-7.

Právní předpisy:

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava ČR

Zákon č. 425/1990 Sb., o okresních úřadech, úpravě jejich působnosti a o některých dalších opatřeních s tím souvisejících

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecním zřízení)

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)

Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze

Zákon č. 147/2000 Sb., o okresních úřadech

Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů

Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností

Vyhláška č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 15/2015 Sb., o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a o změně souvisejících zákonů (zákon o hranicích vojenských újezdů)

Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi

Zákon České národní rady č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění platných předpisů

Zákon České národní rady č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu

Zákon č. 13/1977 Sb., pozemních komunikacích ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 474/2017 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2018

Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednicích územních samosprávných celků a o změně některých zákonů

Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Zákon č. 395/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí

Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů

Zákon č. 328/1999 Sb., o občanských průkazech v platném znění

Internetové zdroje:

EPRÁVO: Evropská charta místní samosprávy [online]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/evropska-chartamistni-samospravy-13600.htm>

Český statistický úřad: Malý lexikon obcí České republiky 2017 [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2017>

Portál územního plánování: Obce [online]. Dostupné z: <http://portal.uur.cz/spravni-usporadani-cr-organy-uzemniho-planovani/obce.asp>

Regionální informační servis: Správní členění Plzeňského kraje [online]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/plzensky-kraj/verejna-sprava/spravni-cleneni/>

Rok v obci: Reforma veřejné správy po roce 1989 [online]. Dostupné z: <http://www.rokvobci.cz/zpravy-redaktoru/detail/689-reforma-verejne-spravy-po-roce-1989/>

Ministerstvo vnitra České republiky: Katalogy agend a činností veřejné správy [online]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/katalogy-agend-a-cinnosti-verejne-spravy.aspx>

Ministerstvo vnitra České republiky: Příspěvek na výkon státní správy [online]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/prispevek-na-vykon-statni-spravy-prispevek-na-vykon-statni-spravy.aspx>

Český statistický úřad: Obce Plzeňského kraje 2016, vývoj počtu obyvatel [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/obce-plzenskeho-kraje-2016>

Český statistický úřad: Okres Tachov [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/xp/tachov1>

Město Planá: Oficiální stránky [online]. Dostupné z: <http://www.plana.cz/>

Přílohy

Příloha č. 1: Seznam obcí s pověřeným obecním úřadem¹¹⁸

Jihočeský kraj

Bechyně, Blatná, České Budějovice, České Velenice, Český Krumlov, Dačice, Hluboká nad Vltavou, Horní Planá, Jindřichův Hradec, Kaplice, Lišov, Milevsko, Mirovice, Mirovice, Mladá Vožice, Netolice, Nová Bystřice, Nové Hrady, Písek, Prachatice, Protivín, Sezimovo Ústí, Slavonice, Soběslav, Strakonice, Suchdol nad Lužnicí, Tábor, Trhové Sviny, Třeboň, Týn nad Vltavou, Veselí nad Lužnicí, Vimperk, Vodňany, Volary, Volyně, Vyšší Brod, Zlív.

Jihomoravský kraj

Adamov, Blansko, Boskovice, Brno, Břeclav, Bučovice, Bzenec, Hodonín, Hrušovany nad Jevišovkou, Hustopeče, Ivančice, Ivanovice na Hané, Klobouky u Brna, Kuřim, Kyjov, Letovice, Mikulov, Miroslav, Moravský Krumlov, Pohořelice, Rosice, Rousínov, Slavkov u Brna, Strážnice, Šlapanice, Tišnov, Velká nad Veličkou, Velké Opatovice, Veselí nad Moravou, Vranov nad Dyjí, Vyškov, Znojmo, Ždánice, Židlochovice.

Karlovarský kraj

Aš, Horní Slavkov, Cheb, Chodov, Karlovy Vary, Kraslice, Kynšperk nad Ohří, Loket, Mariánské Lázně, Nejdek, Ostrov, Sokolov, Toužim, Žlutice.

Královéhradecký kraj

Broumov, Červený Kostelec, Česká Skalice, Dobruška, Dvůr Králové nad Labem, Hořice, Hostinné, Hradec Králové, Hronov, Chlumeck nad Cidlinou, Jaroměř, Jičín, Kopidlno, Kostelec nad Orlicí, Lázně Bělohrad, Náchod, Nechanice, Nová Paka, Nové Město nad Metují, Nový Bydžov, Opočno, Police nad Metují, Rokytnice v Orlických horách, Rychnov nad Kněžnou, Smiřice, Sobotka, Svoboda nad Úpou, Teplice nad Metují, Trutnov, Třebechovice pod Orebem, Týniště nad Orlicí, Úpice, Vamberk, Vrchlabí, Žacléř.

¹¹⁸ Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. Příloha č. 1

Liberecký kraj

Cvikov, Česká Lípa, Český Dub, Doksy, Frýdlant, Hodkovice nad Mohelkou, Hrádek nad Nisou, Chrastava, Jablonec nad Nisou, Jablonné v Podještědí, Jilemnice, Liberec, Lomnice nad Popelkou, Mimoň, Nové Město pod Smrkem, Nový Bor, Rokytnice nad Jizerou, Semily, Tanvald, Turnov, Železný Brod.

Moravskoslezský kraj

Bílovec, Bohumín, Bruntál, Český Těšín, Frenštát pod Radhoštěm, Frýdek-Místek, Frýdlant nad Ostravicí, Fulnek, Havířov, Hlučín, Horní Benešov, Jablunkov, Karviná, Kopřivnice, Kravaře, Krnov, Město Albrechtice, Nový Jičín, Odry, Opava, Orlová, Osoblaha, Ostrava, Příbor, Rýmařov, Studénka, Třinec, Vítkov, Vratimov, Vrbno pod Pradědem.

Olomoucký kraj

Hanušovice, Hlubočky, Hranice, Javorník, Jeseník, Kojetín, Konice, Lipník nad Bečvou, Litovel, Mohelnice, Moravský Beroun, Němčice nad Hanou, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šternberk, Šumperk, Uničov, Zábřeh, Zlaté Hory.

Pardubický kraj

Česká Třebová, Heřmanův Městec, Hlinsko, Holice, Choceň, Chrast, Chrudim, Chvaletice, Jablonné nad Orlicí, Jevíčko, Králíky, Lanškroun, Lázně Bohdaneč, Letohrad, Litomyšl, Moravská Třebová, Nasavrky, Pardubice, Polička, Přelouč, Skuteč, Svitavy, Třemošnice, Ústí nad Orlicí, Vysoké Mýto, Žamberk.

Plzeňský kraj

Bezručice, Blovice, Bor, Dobřany, Domažlice, Holýšov, Horažďovice, Horšovský Týn, Kašperské Hory, Kdyně, Klatovy, Kralovice, Manětín, Město Touškov, Nepomuk, Nýrsko, Nýřany, Planá, Plánice, Plasy, Plzeň, Poběžovice, Přeštice, Radnice, Rokycany, Spálené Poříčí, Staňkov, Starý Plzenec, Stod, Stříbro, Sušice, Tachov, Třemošná, Všeruby, Zbiroh.

Středočeský kraj

Bělá pod Bezdězem, Benátky nad Jizerou, Benešov, Beroun, Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Březnice, Čáslav, Čelákovice, Černošice, Český Brod, Dobříš, Hořovice, Hostivice, Jesenice (okres Praha-západ), Jesenice (okres Rakovník), Jílové u Prahy, Kamenice, Kladno, Kolín, Kostelec nad Černými Lesy, Kouřim, Kralupy nad Vltavou, Křivoklát, Kutná Hora, Lysá nad Labem, Mělník, Městec Králové, Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Mníšek pod Brdy, Mšeno, Neratovice, Nové Strašecí, Nymburk, Odolena Voda, Pečky, Poděbrady, Příbram, Rakovník, Roztoky, Rožmitál pod Třemšínem, Říčany, Sadská, Sázava, Sedlčany, Slaný, Týnec nad Labem, Týnec nad Sázavou, Uhlířské Janovice, Unhošť, Úvaly, Velvary, Vlašim, Votice, Zruč nad Sázavou.

Ústecký kraj

Benešov nad Ploučnicí, Bílina, Česká Kamenice, Děčín, Duchcov, Chomutov, Jirkov, Kadaň, Klášterec nad Ohří, Krupka, Libochovice, Libouchec, Litoměřice, Litvínov, Louny, Lovosice, Most, Podbořany, Postoloprty, Roudnice nad Labem, Rumburk, Šluknov, Štětí, Teplice, Ústí nad Labem, Ústěk, Varnsdorf, Vejprty, Velké Březno, Žatec.

Vysočina

Bystřice nad Pernštejnem, Golčův Jeníkov, Havlíčkův Brod, Hrotovice, Humpolec, Chotěboř, Jaroměřice nad Rokytnou, Jemnice, Jihlava, Kamenice nad Lipou, Ledeč nad Sázavou, Moravské Budějovice, Náměšť nad Oslavou, Nové Město na Moravě, Pacov, Pelhřimov, Počátky, Polná, Příbyslav, Světlá nad Sázavou, Telč, Třebíč, Třešť, Velká Bíteš, Velké Meziříčí, Žďár nad Sázavou.

Zlínský kraj

Bojkovice, Brumov-Bylnice, Bystřice pod Hostýnem, Holešov, Horní Lideč, Hulín, Chropyně, Karolinka, Koryčany, Kroměříž, Luhačovice, Morkovice-Slížany, Napajedla, Otrokovice, Rožnov pod Radhoštěm, Slavičín, Staré Město, Uherské Hradiště, Uherský Brod, Uherský Ostroh, Valašské Klobouky, Valašské Meziříčí, Vizovice, Vsetín, Zlín.

Příloha č. 2: Postup pro stanovení výše příspěvku na výkon státní správy jednotlivým obcím¹¹⁹

1. Postup pro stanovení výše příspěvku na výkon státní správy jednotlivým obcím¹⁾

A) Obce (s výjimkou obcí s rozšířenou působností)

Výše příspěvku (P) se stanoví jako součet částek vypočítaných podle rozsahu působnosti na základě níže uvedeného vzorce²⁾ ³⁾. U některých obcí se navíc přičte částka uvedená v části D).

Vzorec:

B

$$P = \frac{B}{A + \sqrt{SO}} \times SO$$

$$A + \sqrt{SO}$$

Výše příspěvku⁴⁾ je závislá:

- na rozsahu přenesené působnosti k výkonu státní správy,
- na velikosti správního obvodu (SO)⁵⁾ vyjádřené počtem obyvatel.

Hodnoty koeficientů "A" a "B" jsou stanoveny v závislosti na rozsahu přenesené působnosti k výkonu státní správy a na celkovém objemu finančních prostředků pro daný rozsah působnosti (např. u obce, která je matričním úřadem, se sčítají dvě částky vypočítané na základě dosazení koeficientů "A" a "B" uvedených v tabulce v rádcích 1 a 2 do výše uvedeného vzorce).

Ř.	Rozsah působnosti	A	B
1	Základní působnost	33,11571900	6830500,486
2	Působnost matričního úřadu	142,3608980	15415649,93
3	Působnost stavebního úřadu	72,32616400	13651966,35
4	Působnost pověřeného obecního úřadu	281,7774402	27427070,52

¹⁾ § 62 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

²⁾ Do vzorce se dosazuje počet obyvatel správního obvodu vyjádřený v tisících. U základní působnosti, kde správní obvod je menší než 300 obyvatel, je pro účely výpočtu příspěvku podle vzorce stanoven správní obvod na 300 obyvatel.

³⁾ Příspěvky se podle rozsahu působnosti obce sčítají.

⁴⁾ Pro rok 2018 byl celkový objem příspěvku valorizován o 5 %. Zohledněna byla meziroční změna počtu obyvatel.

⁵⁾ Velikost správních obvodů je propočtena na počty obyvatel obcí podle bilance obyvatel České republiky k 1.1.2017 vydané Českým statistickým úřadem, podle vyhlášky č. 388/2002 Sb., o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Celková částka příspěvku zjištěná výše uvedeným propočtem se dle matematických zásad zaokrouhluje na celé stokoruny.

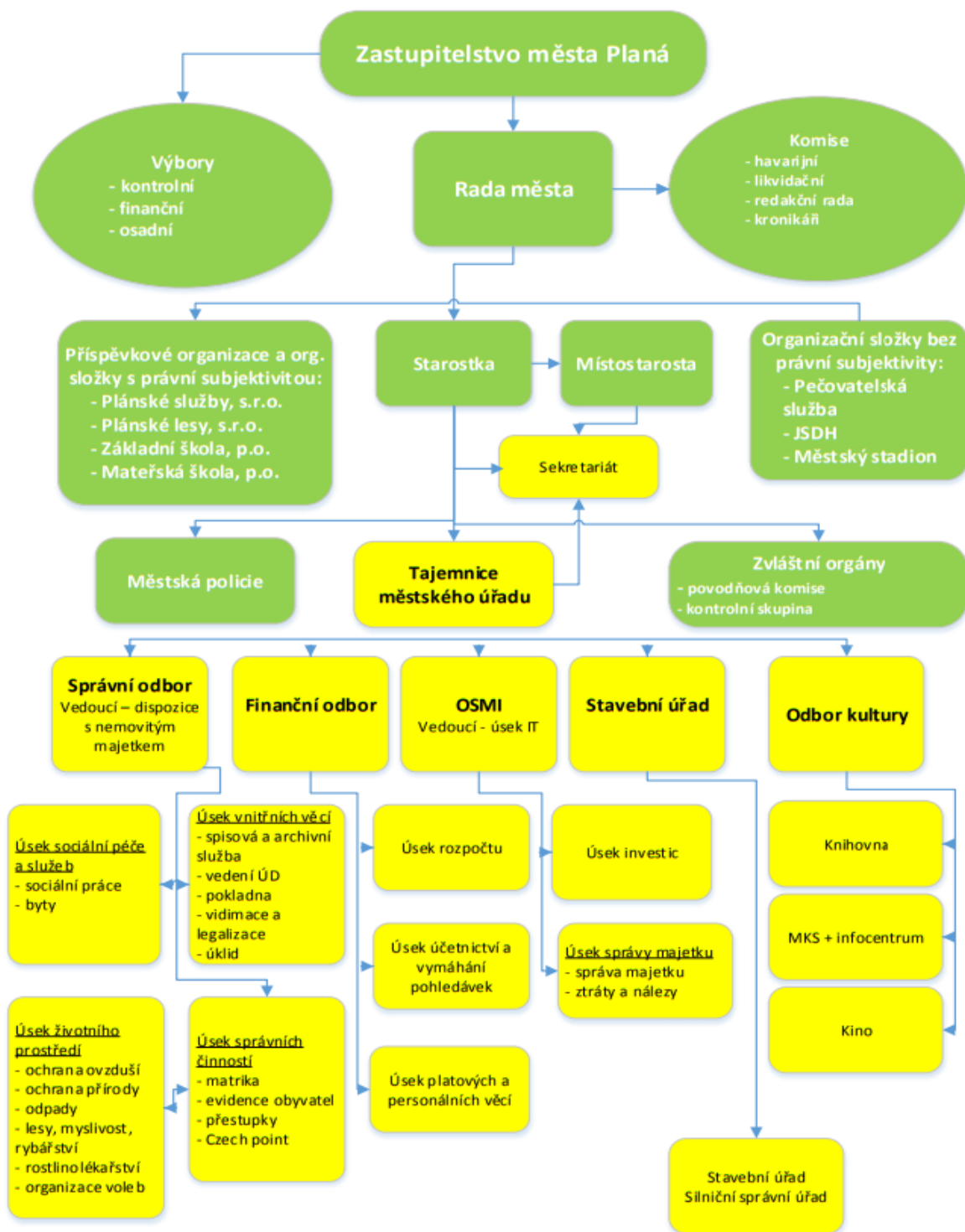
¹¹⁹ Zákon č. 474/2017 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2018. Příloha č. 8

Příloha č. 3: Správní obvod města Planá¹²⁰

¹²⁰ Město Planá: Správní obvod města Planá [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.plana.cz/spravni-a-katastralni-uzemi/>

Příloha č. 4: Organizační diagram města Planá¹²¹

¹²¹ Město Planá: Organizační diagram [online]. [cit. 2018-03-25]. Dostupné z: <http://www.plana.cz/mestsky-urad/organizacni-struktura/>